

Toiminnan tarkoitus.....	2
Katsaus vuoteen 2007.....	2
Vaikuttaminen ja edunvalvonta.....	3
Vaikuttamistoiminta.....	3
Tiedotus ja julkaisut.....	4
Kansalaistoiminta.....	6
Kehittäminen ja palvelut.....	7
Vauvatyö.....	7
Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyö.....	10
Perhetyö.....	16
Hankkeet.....	18
Valtakunnallinen hoitojärjestelmä päihdeongelmallisille odottaville äideille ja vauvaperheille.....	18
Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -projekti.....	19
Yhteistyö.....	20
Kotimaiset yhteistyöhankkeet.....	20
Kansainväliset yhteistyöhankkeet.....	21
Hallinto ja henkilökunta.....	23
Talous.....	26
Sopukka.....	26
Tulevat haasteet.....	27
Liitteet.....	28

Toiminnan tarkoitus

Ensi- ja turvakotien liitto on kansalaisjärjestö, jonka ala on lastensuojelu. Liiton perustehtävä on tukea vaikeissa ja turvattomissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä sekä ehkäistä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa. Tehtävänsä liitto toteuttaa toimimalla aktiivisena kansalaisjärjestönä, tukemalla jäsenyhdistysten (28) paikallista toimintaa, vaikuttamalla yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja kehittämällä työmuotoja ja palveluja. Kansalaisjärjestön monikerroksisuus ja moniäänisyys yhdistyneen lastensuojelun, väkivaltatyön, vauvatyön ja perhetyön asiantuntijuuteen tuottaa sosiaalista pääomaa ja yhteisöllisyyttä, jolla voidaan rakentaa palvelukokonaisuuksia erityistä tukea tarvitseville lapsille, perheille, naisille ja miehille.

Liiton arvot ovat rohkeus, inhimillisyys, luottamus, tasa-arvo ja turvallisuus.

Katsaus vuoteen 2007

Suomalaiset voivat useiden selvitysten ja tutkimusten mukaan entistä paremmin. Kaikkien sosioekonomisten ryhmien terveys on kohentunut ja elintaso parantunut. Pienituloistenkin reaalitytulot ovat kasvaneet. Toimeentulo-ongelmat, työttömyys ja nuorten päihteiden käyttö ovat vähentyneet. Näin todetaan Stakesin julkaisemassa Suomalaisten hyvinvointi 2008 -raportissa, jonka tiedot on koottu edellisen vuoden aikana. Samassa raportissa todetaan, että kaikesta huolimatta eriarvoisuus on lisääntynyt, terveyden ja tulojen erot ovat jatkaneet kasvuaan. Liiton ja jäsenyhdistysten työtä tarvitaan yhteiskunnassa edelleen. Toimintaympäristö muuttuu, mutta perustehtävä pysyy. On valvottava haavoittuvissa oloissa elävien lasten, nuorten ja perheiden etuja ja tuotettava ja kehitettävä erityistä osaamista vaativia palveluita.

Lähes kaikki asiakkaamme ovat paljon apua ja tukea tarvitsevia eikä asiakasmäärissä ole tapahtunut suuria muutoksia. Vanhemmat eivät osaa arjen taitoja ja ongelmien kasaantuminen vie voimat. Vauvat ja lapset ovat vaarassa jäädä vaille huolenpitoa. Eri toimintamuodoissa kerätyt asiakaspalautteet ovat pääsääntöisesti positiivisia, ja niistä voi päätellä, että asiakkaat arvostavat järjestön auttamistyötä, johon ei sisälly viranomaisveloitteita. Jäsenyhdistysten pitkäaikainen kokemus on, että monet asiakkaat tarvitsevat pitkäkestoista ja suunnitelmallista apua elämäntilanteessaan. Käytännössä kuitenkin muun muassa turvakotiasiakkaat viipyvät, pääkaupunkiseudun turvakoteja lukuun ottamatta, turvakodissa edelliseen vuoteen verrattuna lyhyemmän ajan ja päihteitä käyttävien vauvaperheiden on ollut vaikea päästä ajoissa hoitoon. Maksusitoumusten saamisessa kunnilta on ajoittain ja alueittain vaikeuksia. Kuntatalouden raamit saattavat ohittaa asiakkaan avuntarpeen.

Toimintaympäristön muutokset tulevat vaikuttamaan liiton ja jäsenyhdistysten palvelujen tuottamisen rakenteisiin. Kunta- ja palvelurakenne -hanke (Paras-hanke), yleishyödyllisyyden määrittely ja veropoliittiset ratkaisut sekä RAY:n avustuslinjausten muutokset on huomioitava kansalaisjärjestön toiminnassa ja kehittämislinjauksissa.

Liittokokous vahvisti strategian vuosille 2008–2011. Siinä päätettiin, että jäsenyhdistysten palvelurakenteita aletaan arvioida, kansalaistoimintaa vahvistetaan, varainhankintaa tehostetaan ja vaikuttamistyötä systematisoidaan tällä strategiakaudella. Yhdistysten toiminnanjohtajat ovat perehtyneet työkokouksissaan uudistuneen hankintalain sisältöön, tilaaja–tuottaja-malliin sekä ostopalvelusopimuksiin. Kuntien siirtyessä yhä enemmän tilaaja–tuottaja-malliin ovat neuvottelut kuntien kanssa olleet paikoin työläitä. Järjestölähtöisen auttamistyön roolia ja toimintatapaa on etsitty uusissa rakenteissa. Lastensuojelutyöntekijöiden jatkuva vaihtuminen kunnissa näkyy myös yhteistyörakenteissa. Asiakkaiden hoitaminen pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti on tuottanut hankaluuksia.

Liitto on mukana sosiaali- ja terveysjärjestöjen arviointiosaamista kehittävässä Järvi-hankkeessa. Hanke kehittää käyttökelpoisia arviointimenetelmiä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen käyttöön, tukee järjestöjä vaikuttamistoiminnan perusarvioinnissa ja seurannassa sekä vahvistaa arvioinnin suunnittelua ja ohjausta.

Vaikuttaminen ja edunvalvonta

Vaikuttamistoiminta

Vaikuttamistoiminnan avulla on jatkettu haavoittuvissa oloissa elävien lasten ja lapsiperheiden edunvalvontaa. Vuonna 1907 annettu ensikotijulistus ”Kotien perustamisesta turvattomia lapsia, aviottomia äitejä ja heidän lapsiaan varten” uudistettiin ja luovutettiin eduskuntaryhmien edustajille. Liiton viesti oli, että vauva ei voi odottaa enää: Suomella on varaa hyvinvoiviin vanhempiin, lapsiperheiden taloudelliseen tukemiseen, vauvojen peruspalvelujen ylläpitoon ja kehittämiseen sekä erityistä tukea tarvitsevien vauvojen hoitoon.

Suomalaisen lapsuuden kipukohtia käsiteltiin Äideistä parhain -seminaarissa, joka järjestettiin yhteistyössä Suomen elokuva-arkiston kanssa. Klaus Härön elokuvan jälkeen keskusteltiin, alustusten pohjalta, äitiydestä sota-aikana ja nykyään. Alma-keskus vastasi asiantuntijuudesta. Seminaarissa oli yli 100 osanottajaa ja palaute oli erittäin myönteinen. Tavoitteena oli esitellä liiton työtä lasten ja lapsiperheiden hyväksi uudensuomalaiselle kohderyhmälle. Yleisön joukossa oli sekä alan ammattilaisia että kansalaisia. Lahden ensi- ja turvakoti järjesti alueellisen seminaarin samasta teemasta ja keräsi tilaisuudessa myös varoja toimintaansa.

Lapsen oikeuksien päivänä 20.11. liitto kutsui yhdessä Helsingin kaupungin kulttuuriasian-keskuksen, Liikennelaitoksen ja Rakkautta ja Anarkiaa -festivaalien kanssa helsinkiläisiä alakoululaisia katsomaan Liisa Helmisen ohjaamaa elokuvaa Pelikaanimies elokuvateatteri Rexiin. Kutsu tavoitti yli 1 000 helsinkiläistä alakoululaista ja 80 opettajaa. Liitto tuotti lapsille iloa Lapsen oikeuksien päivänä ja teki opettajille tunnetuksi liiton työtä. Opettajat kiittelivät järjestäjiä mahdollisuudesta tuoda lapset katsomaan laatu elokuvaa ja kertoivat, että koulujen määrärahat on karstuttu vähiin. Monille lapsille, erityisesti yhden huoltajan perheen lapsille, tämä oli palautteiden mukaan ainutkertainen mahdollisuus päästä elokuvateatteriin. Lapsiperheiden köyhyys ja eriarvoisuus näyttäytyi myös näin. Oulun ensi- ja turvakoti kutsui asiakasperheensä katsomaan elokuvaa samalla idealla.

Päihdeongelmaisten äitien ja heidän vauvojen hoitojärjestelmän rahoitusta alettiin turvata systemaattisesti. Asiaa pidettiin esillä hallitusohjelman valmistelussa. Peruspalveluministeri Paula Risikon kanssa neuvoteltiin kaksi kertaa henkilökohtaisesti ja Raha-automaattiyhdistyksen, sosiaali- ja terveysministeriön sekä Kuntaliiton edustajien kanssa useita kertoja. Liitto korosti julkisuudessa myös lasten surmien tutkimisen tärkeyttä palvelujärjestelmän toimivuuden näkökulmasta. Naisen väkivaltaisuus ja väkivaltaa käyttävän naisen avun tarve on noussut keskusteluun lehdistössä ja radiossa Vaiettu naiseus -projektin myötä.

Merkittävä vaikuttamistyön osa-alue on liiton henkilöstön asiantuntijuuden käyttö valtionhallinnon työryhmissä. Liiton edustaja on ollut Sisäisen turvallisuuden ohjelmaan liittyvässä Arjen turvallisuus -työryhmässä, Raskaana olevien päihkeitä käyttävien naisten hoitojärjestelmän varmistaminen -työryhmässä, sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaostossa, Lastensuojelun linjaukset -työryhmässä, Lapsiuhritutkimuksen ohjausryhmässä, Ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman ohjausryhmässä sekä Tietoteknologia hankkeen asiakirja -työryhmässä.

Väkivaltatyöstä vastaavat päälliköt ovat osallistuneet moniin omien sisältöaluidensa yhteistyöverkostoihin, ohjaus- ja kehittämistyöryhmiin sekä paikallisella, läänin että valtakunnan tasolla. Nais-, lapsi- ja miestyö ovat osallistuneet aktiivisesti kansalliseen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyohjelmaan. Luennoissa ja alustuksissa, lehtiartikkeleissa ja tiedotusvälineille annetuissa haastatteluissa julkisuuteen on tuotu muun muassa perhe- ja lähisuhdeväkivallan vaikutuksia, väkivallasta

Suomalaisen lapsuuden kipukohtia käsiteltiin Äideistä parhain -seminaarissa, joka järjestettiin yhteistyössä Suomen elokuva-arkiston kanssa. Klaus Härön elokuvan jälkeen keskusteltiin, alustusten pohjalta, äitiydestä sota-aikana ja nykyään. Alma-keskus vastasi asiantuntijuudesta. Seminaarissa oli yli 100 osanottajaa ja palaute oli erittäin myönteinen. Tavoitteena oli esitellä liiton työtä lasten ja lapsiperheiden hyväksi uudenlaiselle kohderyhmälle. Yleisön joukossa oli sekä alan ammattilaisia että kansalaisia. Lahden ensi- ja turvakoti järjesti alueellisen seminaarin samasta teemasta ja keräsi tilaisuudessa myös varoja toimintaansa.

selviytyminen ja sen edellyttämä työ, väkivaltaa käyttävän naisen avuntarve, miesten kokemuksia väkivallan kokijoina ja tekijöinä sekä väkivallalle altistuneiden lasten auttaminen ja huomioiminen.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta ja väkivaltatyön kehittäminen ovat olleet runsaasti esillä valtakunnallisesti, mikä on näkynyt myös liiton toiminnassa. Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisytyö ja palveluiden kehittäminen on sisältynyt sekä sosiaali- ja terveysministeriön että sisäasiain- ja oikeusministeriön toimintaan. Euroopan neuvosto järjesti yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa Naisiin kohdistuvan väkivallan uhrien tarvitsemat palvelut -seminaarin Espoossa. Suomi on mukana toteuttamassa Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista kampanjaa. Ensi- ja turvakotien liitto on ollut mukana molemmissa. Liiton asiantuntijarooli ja verkostoituminen ovat vahvistuneet entisestään sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Yhteydet muihin pohjoismaisiin turvakoteihin ovat vahvistuneet.

Tiedotus ja julkaisut

Viestintä tukee liiton tavoitteiden saavuttamista sen kaikilla toiminta-alueilla. Tiedotuksella ylläpidetään liiton ja sen jäsenjärjestöjen tunnettuutta ja luodaan oikea ja luotettava yhteisökuva.

Liitto julkaisi vuoden aikana 12 tiedotetta, joiden aiheina olivat muun muassa perhe- ja parisuhdeväkivalta sekä turvakotitoiminta, päihdeongelmaiset äidit ja vauvaperheet, vauvaperhetyö ja tapaamispaikkatoiminta. Liitto järjesti vuoden aikana kaksi tiedotustilaisuutta yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Molemmissa oli aiheena äitien ja vauvaperheiden kanssa tehtävä päihdetyö. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 15 toimittajaa.

Naistoimittajat ry:lle esiteltiin turvakotitoimintaa Pääkaupungin Turvakodissa. Vauva-lehti järjesti nettikeskustelun, jossa Ensi- ja turvakotien liiton ja Pääkaupungin Turvakoti ry:n asiantuntijat vastasivat kysymyksiin perheväkivallasta. Kysymyksiä tuli kahden tunnin aikana 20. Ne käsitelivät muun muassa lapsen kurittamista, oman väkivaltaisen perhetilanteen määrittelyä, naisen väkivaltaisuutta sekä avun hakemista väkivallan lopettamiseksi. Kysymyksistä kävi ilmi, että erityisesti pienillä paikkakunnilla avun hakeminen omaan perheväkivaltatilanteeseen on vaikeaa.

Liiton näkyvyyttä tiedotusvälineissä seurattiin Cision Oy:n julkisuusseurannan avulla. Liiton ja jäsenyhdistysten toimintaan liittyviä artikkeleja julkaistiin 798 kappaletta. Näistä vajaa puolet oli joko 10 suurimassa lehdessä (12 %) tai muissa valtakunnallisissa ja maakuntalehdissä (30 %). Aikakauslehtien osuus oli 9 prosenttia.

Liiton uudistetut nettisivut avattiin vuoden alussa. Liiton nettisivuilla kävi vuoden aikana 49 000 absoluuttisesti yksilöityä kävijää (lähde: Google analytics). Sivulla käynti lisääntyi 15 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Lausunnot

- Aloite vanhempien alkoholin käytön ja siitä lapsille aiheutuvien ongelmien vähentämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö.
- Kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen kuulemisen kehittäminen, valtiovarainministeriö.
- Toteutumattomat oikeudet -hanke, teemakuuleminen, oikeusministeriö.
- Lausunto sisäisen turvallisuuden ohjelmaa valmistelevalle hankkeelle asettamis- päätöksestä, sisäasiainministeriö.
- YK:n naisen syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus: Suomen kuudes määräaikaisraportti, liiton näkemyksiä naisten syrjinnän tilanteesta, ulkoasiainministeriö.
- Amnesty ry:n Joku raja -kampanjan kannanotto ministereille lähi- ja perhesuhdeväkivallan yksiköstä yhdessä muiden allekirjoittajien kanssa.
- Järjestöjen huumausaineohjelma: liiton ajatuksia huumetyön laadusta ja rakenteiden kehittämisestä.
- Lausunto alkoholijuomien varoitusmerkintöjä valmistelleen työryhmän ehdotuksista, sosiaali- ja terveysministeriö.

Julkaisut

Jäsenlehti Esikon 24. vuosikerta oli perinteiseen tapaan nelinumeroinen. Teemoina olivat lapsiperheiden köyhyys, väkivaltatyö, lapsityö ja miestyö. Lehden painos oli 7000 kappaletta. Uutena toimitussihteerinä aloitti maaliskuussa Essi Lehtinen. Lehti lähetettiin jäsenetuna yhdistysten jäsenille sekä kuntien sosiaalitoimistoihin ja terveyskeskuksiin, tärkeimmille jäsenyhdistysten ja liiton yhteistyötahoille.

Julkaisusarjassa julkaistiin projektipäällikkö Riitta Hyytisen lisensiaatin tutkimus Lapsi, huumeperhe ja toivo, lapsen todellistuminen huumeperheen kuntoutusprosessissa. Kirjasta tuli liiton 37. julkaisu.

Palkitut

Liiton puheenjohtaja Virpa Puisto palkittiin Hyvä teko lapselle -palkinnolla pitkäaikaisesta työstään lastensuojelun hyväksi.

Kansalaistoiminta

Liiton jäsenjärjestöt ovat omien alueidensa ja erityisasioidensa vankkoja vaikuttajia. Vanhin jäsenjärjestö Helsingin ensikoti ry perustettiin jo 1942 ja nuorin Etelä-Pohjanmaan ensi- ja turvakoti ry vuonna 2003. Liiton jäsenjärjestöjen kehitys kuvaa hyvin suomalaisten perheiden, lasten, äitien ja isien arjen ja elämän muutoksia yli 60 vuoden aikana. Yksinäisen äidin häpeästä ja asunnottomuuden tuomista vaikeuksista työ on muuttunut monien ongelmien muodostamien vyyhtien työstämiseksi yhdessä naisen, lapsen, miehen ja verkostojen kanssa.

Liiton jäsenyhdistyksissä oli yhteensä 4214 jäsentä. Jäsenmäärä on kasvanut edellisvuodesta yli sadalla uudella jäsenellä.

Liitto teki yhteistyössä Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton kanssa selvityksen jäsenyhdistysten luottamushenkilöistä: keitä he ovat ja mitä he ajattelevat yhdistysten ja liiton tulevaisuudesta. Selvityksen mukaan jäsenyhdistyksiä johtavat niiden perustehtävästä kiinnostuneet vapaaehtoiset, joita oli yhteensä 250. Luottamushenkilöt ovat pääasiassa naisia, heidän keski-ikänsä on 54 vuotta ja he ovat hyvin sitoutuneita tehtäväänsä. Noin puolet heistä on töissä julkisella sektorilla, kunnan tai valtion palveluksessa, ja heillä on sosiaali- tai terveysalan koulutus. Mukana on myös jonkin verran opettajia ja yrittäjiä.

Kansalaistoiminta ja vapaaehtoistyön määrä vaihtelee eri yhdistyksissä niiden oman historian ja toiminnan mukaan. Osassa yhdistyksistä se on kiinteä osa toimintaa, osassa se on vähentynyt palvelujen tuottamisen rinnalla. Mukana vapaaehtoistyössä 250 luottamushenkilöiden lisäksi oli yli 700 henkilöä. Yhdistyksistä kahdessa, Äidit irti synnyttymasennuksesta Äimä ry:ssä ja Kaapatut lapset ry:ssä oli pääsääntöisesti vertaistoimintaa sekä puhelinneuvontaa samanlaisessa elämäntilanteessa olevien kesken. Muissa yhdistyksissä vapaaehtoiset toimivat tukihenkilöinä, retkien ja leirien ohjaajina, mieskaverina, mummilan pitäjinä, tenavatupien leikittäjinä, unikoulujen valvojina ja doulina eli synnytyksen tukihenkilöinä. Yksi vapaaehtoistyön muoto on auttaa yhdistystä pienissä remonteissa. Vapaaehtoistyö muodostuu monenlaisesta yhdistyksen perustoimintaa tukevasta toiminnasta ja antaa tekijälleen mahdollisuuden olla hyödyksi. Vapaaehtoistyö läpäisee yhdistyksissä sen eri toimintamuodot ja siksi se muotoutuu erilaiseksi yhdistyksestä riippuen.

Keväällä järjestettiin toinen kansalais- ja vapaaehtoistyön työkokous. Kokoukseen osallistui vajaat 30 työntekijää ja vapaaehtoista 13 jäsenyhdistyksestä. Osanottajamäärä väheni jonkin verran edellisestä vuodesta. Päivä valmisteltiin yhteistyössä Pienperheyhdistyksen kanssa. Palaute työkokouksessa oli pääasiassa myönteinen. Yhdistysten työntekijät ja luottamushenkilöt vaihtoivat kokemuksia kansalaistoiminnasta ja vapaaehtoistyön kokemuksista. Tavoitteeksi asetettiin kansalaistoiminnan tuominen läpäisyperiaatteeksi kaikkiin eri työmuotoihin. Työkokouksen mielestä liiton kansalaistoimintaan tulee kuulua vaikuttamistyö, luottamustoiminta, toimivat jäsenyhteydet, aktiivinen jäsenistö, vapaaehtoistoimijat sekä sitoutuneet työntekijät. Työkokouksen jatkotyönä ekstranetissä viritettiin keskustelu ”Mitä vapaaehtoistyö voisi olla Ensi- ja turvakotien liitossa ja sen jäsenyhdistyksissä?” Tavoitteena oli herättää yhdistyksissä ja liitossa laajempaa keskustelua vapaaehtoistyön ja kansalaistoiminnan sisällöistä ja niiden asemasta yhdistysten arjessa.

Liittohallitus teki opintomatkan Saksaan, Magdeburgiin 9.–12.5.2007. Matkan tavoitteena oli tutustua Saksan yhdistymisen jälkeiseen sosiaalipolitiikkaan, erityisesti lastensuojeluun ja perheväkivaltatyöhön sekä saada ajatuksia järjestöjen paikasta saksalaisessa sosiaaliturvajärjestelmässä. Professori Aila-Leena Matthies, suomalainen sosiaalityön tutkija ja kouluttaja, auttoi ohjelman rakentamisessa ja vierailukohteiden löytämisessä. Liittohallitus tutustui alueelliseen kansalaisten itsensä yhdessä sosiaalityöntekijöiden kanssa vetämään Nachbarschaftszentrumiin (Lähiöasemaan), miestenkeskus Pro Manniin sekä paikalliseen turvakotiin, Frauenhausiin. Lisäksi liittohallituksella oli mahdollisuus vierailulla Magdeburgin yliopistossa ja kuulla siellä luento Saksan sosiaalipoliittisesta tilanteesta, erityisesti Saksan niin sanotuissa, uusissa osavaltioissa.

Kehittäminen ja palvelut

Vauvatyö

Vuoden aikana Suomessa syntyi 58 716 lasta. Viimeisimmän tilastotiedon mukaan vuonna 2006 kodin ulkopuolelle sijoitettuja 0–1 -vuotiaita vauvoja ja pikkulapsia oli 633. Liiton ja sen koordinoiman vauvatyön asiakkaina oli noin 800 vauvaa. Liiton ja sen jäsenyhdistysten vauva-asiakasperheet tarvitsevat usein paljon tukea. Lastensuojelun asiakkuus voi olla ylisukupolvista ja ongelmat moninaisia. Liiton vauvatyön vahvuus on pitkä kokemus arjen elämisen yhdistämisestä erityiseen vauvatyön osaamiseen.

Ensikodit

Jäsenyhdistykset ylläpitävät 11 ensikotia, joissa kertomusvuonna oli asiakkaina 213 äitiä ja 203 lasta. Äitien määrä väheni hieman edellisestä vuodesta, mutta hoitovuorokausien määrä lisääntyi 11 %. Hoitojaksot pidentyivät muutamalla paikkakunnalla selkeästi yli puolen vuoden ja vuodenkin pituisiksi. Hoitojakson kesto vaihteli paikkakunnittain, sillä muutamissa ensikodeissa jaksot lyhentyivät.

Kuten edellisenäkin vuonna, neljännes äideistä tuli ensikotiin raskausaikana. Nuorten äitien osuus pieneni hieman, sillä 15–17-vuotiaita oli 14 %. Yli 30-vuotiaita äitejä oli 26 %, jossa oli kasvua neljä prosenttia. Isiä oli ensikodeissa 47, mikä oli määränä suunnilleen samanlainen kuin edellisenä vuonna.

Ensi- ja turvakotityötä tehdään osassa yhdistyksiä samoissa tiloissa ja yhteisillä resursseilla turvakotityön kanssa. Yhdistetty työ tuottaa haasteita ensikotityön ja ylipäätään työn rakenteiden kehittämiseksi, mutta antaa väkivaltatyön kokemusta ensikotiasiakkaiden kanssa tehtävään työhön. Vauvan kanssa tehtävän työn vaikuttavuuden kuvaamiseksi on ryhdytty kehittämään vauvan kehityksen seurantaan käytettäviä menetelmiä.

Valtakunnallisessa Vauvana elämä alkaa -projektissa kehitetään ja vahvistetaan ensikodeissa tehtävää vaativaa vauvaperhetyötä. Kaikki ensikodit ovat mukana hankkeessa. Projektin tavoitteena on ylisukupolvisen lastensuojeluasiakkuuden katkaiseminen, huostaanottojen tarpeen vähentäminen sekä vauvan näkökulman ja

Ensikodit 2007

Yhdistys	Paikat	Hoitovrk	Naisia	Miehiä	Lapsia	Yhteensä
Helsingin ensikoti ry	20	15 279	56	8	58	122
Keski-Suomen ensikoti ry (Jyväskylä)	6	2 649	18	10	19	47
Kokkolan ensi- ja turvakoti ry	2	1 476	14	2	18	34
Lahden ensi- ja turvakoti ry	5	3 468	21	7	2	30
Lapin ensi- ja turvakoti ry (Rovaniemi)	12	1 027	19	6	35	60
Oulun ensi- ja turvakoti ry	5	4 088	42	10	48	100
Raaheen ensi- ja turvakoti ry	1	1 384	3	-	3	6
Tampereen ensi- ja turvakoti ry	11	2 034	11	-		11
Turun ensi- ja turvakoti ry	6	4 073	22	3	4	29
Vaasan ensi- ja turvakoti ry	1	324	5	1	4	10
Vuoksenlaakso ensi- ja turvakoti ry (Imatra)	3	30	2	-	1	3
Yhteensä	72	35 832	213	47	192	452
Yhteensä vuonna 2006	61	31 639	225	46	250	521

Ensikotijulistuksesta eli lakialoitteesta ensikotien perustamiseksi on kulunut 100 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi liitto julkaisi Vauva ei voi odottaa enää -esitteen. Vauvatyön teesit tiivistyvät vaatimukseen: ei jätetä hoitamatta heitä, joiden mahdollisuudet näyttävät huonoilta. Riittävä intensiivinen apu on turvattava vauvoille, jotka elävät rankkaa elämää esimerkiksi köyhyydessä tai kaltoin kohdeltuina.

tarpeiden näkyväksi tuominen. Paikalliset hankkeet paneutuvat ensikotien asiakastyön eri alueisiin, sisältöihin ja työn dokumentointiin. Ensikotien verkostoituminen ja koulutukset ovat mahdollistaneet tiedon syventämisen, asiantuntijuuden jakamisen ja vertaistuen kunkin ensikodin kehittämistyöhön.

Vauvana elämä alkaa -projektissa on ulkopuolinen arvioija, joka on tehnyt kyselyt sekä ensikotien ohjaajille että lastensuojelun sosiaalityöntekijöille. Kyselyissä nousi esille raskausajan työn merkitys ja isien kanssa tehtävän työn tarve. Tuloksia on hyödynnetty projektikoulutusten suunnittelussa ja paikallisissa kehittämishankkeissa.

Ensikotijulistuksesta eli lakialoitteesta ensikotien perustamiseksi on kulunut 100 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi liitto julkaisi Vauva ei voi odottaa enää -esitteen. Vauvatyön teesit tiivistyvät vaatimukseen: ei jätetä hoitamatta heitä, joiden mahdollisuudet näyttävät huonoilta. Riittävä intensiivinen apu on turvattava vauvoille, jotka elävät rankkaa elämää esimerkiksi köyhyydessä tai kaltoin kohdeltuina. Esite tehtiin liiton eri vauvatyömuotojen yhteisenä hankkeena.

Liitto järjesti syksyllä kaksipäiväisen Vauvaelämää ja vauvan elämää -seminaarin, joka oli samalla Alma-keskuksen projektivaiheen loppuseminaari. Seminaarissa esiteltiin liiton kotona tehtävää työtä tekevät toimintamuodot eli Alma-keskus, Alvari-perhetyö ja Tosi-projekti. Seminaarin pääkouluttaja oli raskauden aikaiseen työskentelyyn erikoistunut ruotsalainen psykologi Margaretha Brodén. Seminaariin osallistui noin 200 henkeä.

Muu vaativa vauvatyö

Vaikka vanhempi saa apua ongelmiinsa, vauva voi jäädä vähälle huomiolle. Vauvan ja vanhemman kokonaisvaltainen hoitaminen yhdessä ei kuulu kenellekään. Vauvatyöstä on tullut monin paikoin työn painopiste ja vuorovaikutus on ilmiönä tuttu, mutta askel toteamisesta toimintaan jää usein haparoivaksi. Hyviä tuloksia ja pysyviä muutoksia saadaan aikaan, kun vauvan rinnalla hoidetaan vanhempaa ja vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä autetaan perhettä lapsiperheen tavalliseen arkielämään.

Vaativan vauvatyön asiakasperheet tarvitsevat tiivistä, usein ympärivuorokautista tukea, jotta vauvojen normaali kehitys voidaan turvata. Osalla vanhemmista ongelmat ovat niin vaikeita, että he eivät kykene huolehtimaan vauvan tarpeista, vaan vauva joudutaan ottamaan huostaan. Kun vauva on voinut kasvaa turvallisissa olosuhteissa, esimerkiksi ensikodissa, hän on yleensä kehittynyt normaalisti ja pystyy selviytymään sijaisperheessä ilman erityishoitoa.

Alma-keskusta on kehitetty vuodesta 2000 alkaen, kaksivuotinen jatkokausi päättyi vuoden lopussa. Alma-keskus on Ensi- ja turvakotien liiton, Folkhälsanin ja Pelastakaa Lapset ry:n yhteistyöhanke. Almassa on tutkittu ja kehitetty varhaista vuorovaikutusta tukevia työmenetelmiä. Vauvaperhetyötä tehtiin yli 60 perheen kotona, alan ammattilaisia koulutettiin ja konsultoitettiin. Koulutus ja konsultointi kohdistuivat liiton yhdistysten vauvatyöhön. Alma-keskuksella oli vakioaukeama Neuvola- ja kouluterveyslehdessä.

Alma-keskuksen asiakaskunta on rajattu, mutta haastava. Asiakastyön ytimen muodostivat vauvaperheet, joissa äidillä oli mielenterveysongelmia tai monia erilaisia sosiaalisia ongelmia. Neljännes vauvaperhetyöstä tehtiin lastensuojeluperheissä. Perheet eivät hyötäneet yleisesti tarjolla olevista palveluista joko siksi, että heidän ongelmansa eivät tulleet selkeästi näkyviin tai että ne olivat niin suuria, että tarjottava apu ei riittänyt. Alma-keskuksen työ keskittyi vauvan ja vanhemman vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden tukemiseen. Asiakasperheille tehdyn palautekyselyn perusteella vanhemmat olivat saamaansa apuun erittäin tyytyväisiä.

Liittohallitus hyväksyi kertomusvuonna vauvatyön, päiväryhmätoiminnan ja baby blues -työn laatuksiteerit. Perhekuntoutuskurssien sisältöjä kehitettiin työryhmissä, jossa oli edustus eri työntekijäryhmistä. Työn tuloksia otettiin käyttöön kursseilla ja työkokouksissa. Perhekuntoutus-kursseja järjestettiin kymmenen liiton koulutuskeskus Sopukassa.

Baby blues -toiminnan tavoitteena on auttaa uupuneiden ja masentuneiden vanhempien vauvaperheitä. Liiton koordinoimaa toimintaa on seitsemässä jäsenyhdistyksessä. Yhteisten työkokousten koulutusteemat olivat masentuneen äidin auttaminen ja suhteen merkitys hoivatyössä. Laatutyön tuloksena syntyi yhtenäinen tilastolomake.

Päiväryhmät on tarkoitettu 0–2-vuotiaiden lasten perheille. Ryhmä tarjoaa perheelle tiiviin tuen, joka perustuu yhdessä tekemiseen ja rytmin löytämiseen arjen kaaokseen. Vauvan ja äidin suhteeseen kiinnitetään koko ajan erityistä huomiota. Päiväryhmiä on kahdeksassa jäsenyhdistyksessä. Toiminta loppui Keski-Suomen ensi- ja turvakodissa vuoden lopussa.

Stakesin Sosiaaliportti-palvelussa toimi vauvaperhetyön konsultaatioryhmä, johon kuului kuusi liiton työntekijää eri toimintamuodoista. Sosiaaliportti on sosiaalialan ammattilaisille suunnattu internet-palvelu, jossa eri alojen asiantuntijat vastaavat lähetettyihin kysymyksiin. Kysymyksiä palveluun tuli vähän, mutta toiminnan markkinointi oli vasta alussa. Liiton työntekijät osallistuivat Sosiaaliportin koulutuksiin ja verkostotapaamisiin.

Perhekuntoutuskurssit
perheitä: 69
aikuisia: 84
lapsia: 81

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyö

Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenyhdistysten väkivaltatyön tavoitteena on tarjota apua väkivaltaa kokeneille tai sitä käyttäneille naisille ja miehille sekä väkivallalle altistuneille lapsille. Välineinä ovat turvakoti- ja avopalveluiden eri toimintamuodot ja -menetelmät.

Turvakodit ja avopalvelut

Turvakodit tarjoavat ammatillista kriisiapua perheväkivallan ja sen uhan alla eläville. Turvakotityön tavoitteena on väkivaltakierteen katkaiseminen, väkivallan aiheuttamien kriisien hoitaminen sekä väkivallan ja siitä johtuvien haittojen syvenemisen ehkäiseminen. Lähtökohta on lapsen edun turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Eri-tyistä huomiota kiinnitetään väkivallan todistajina tai sen kohteina olleiden lasten auttamiseen. Avopalvelut tarjoavat pitkäaikaista ammatillista tukea väkivallan aiheuttaman tilanteen ratkaisemiseksi ja kriisistä selviytymisen tukemiseksi. Väkivalta-asta selviytymisen lisäksi tuetaan vanhemmuutta.

Jäsenyhdistykset ylläpitävät 14 turvakotia eri puolella Suomea. Näissä turvakodeissa on noin 100 paikkaa. Liiton jäsenyhdistysten turvakodit vastaavat noin 70-prosenttisesti Suomen turvakotitarpeesta. Turvakotipalveluja käytti lähes 140 eri kuntaa. Kuntien lukumäärä on hieman lisääntynyt edellisestä vuodesta.

Turvakotien asiakkaista suurin osa oli naisia lapsineen. Asiakkaina oli 1146 naista, 1338 alle 18-vuotiaasta lasta ja 56 miestä. Naisten ja miesten lukumäärät ovat edellisen vuoden tasoa, vanhempiensa mukana olleiden lasten määrä on vähentynyt edellisestä vuodesta noin 12 prosenttia. Hoitovuorokausia kertyi 40 623, suurin piirtein yhtä paljon kuin edellisenä vuonna. Turvakotien asiakkaista olleiden naisten suurimmat ikäryhmät olivat 20–30-vuotiaat ja 31–40-vuotiaat. Ikäryhmät eivät juuri poikenneet toisistaan, eivätkä edellisen vuoden tasosta. Turvakotien asiakaskunta koostui suomenkielisten ohella 35 eri kieltä äidinkielenään puhuvista asiakkaista. Heidän osuutensa oli 19 prosenttia asiakaskunnasta. Lukumäärä on pysynyt lähes samana aikaisempiin vuosiin verrattuna. Eniten muita kuin suomea äidinkielenään puhuvia asiakkaita on Pääkaupungin turvakodissa ja Turussa ensi- ja turvakodissa.

Turvakodit 2007

Yhdistys	Paikat	Hoitovrk	Naisia	Miehiä	Lapsia	Yhteensä
Keski-Suomen ensikoti ry (Jyväskylä)	3	823	9	0	12	21
Kokkolan ensi- ja turvakoti ry	2	531	16		33	49
Lahden ensi- ja turvakoti ry	4	2 636	71	6	71	148
Lapin ensi- ja turvakoti ry (Rovaniemi)	12	2 638	63	13	140	216
Naisten Apu ry (Espoo)	11	6 351	179		231	410
Oulun ensi- ja turvakoti ry	8	2 548	75	3	87	165
Porin ensi- ja turvakoti ry	4	1 431	90	4	75	169
Pääkaupungin turvakoti ry (Helsinki)	10	7 166	146	6	196	348
Raaheen ensi- ja turvakoti ry	3	724	12	1	17	30
Tampereen ensi- ja turvakoti ry	8	5 854	118		181	299
Turun ensi- ja turvakoti ry	10	5 363	197	17	203	417
Vantaan turvakoti ry	3	1 010	53	0	44	97
Vaasan ensi- ja turvakoti ry	10	2 852	89	1	112	202
Vuoksenlaakso ensi- ja turvakoti ry (Imatra)	3	696	28	6	26	60
Yhteensä	91	40 623	1 146	57	1 428	2 631

Turvakotien ja väkivaltatyötä tekevien avopalveluyksiköiden laatuhanke päättyi. Vuonna 2005 aloitetun hankkeen tavoitteena oli luoda laatukriteerit liiton väkivaltatyölle ja tuottaa yhteistä ymmärrystä väkivaltailmiöstä ja väkivaltatyöstä naisten, lasten ja miesten kanssa työskentelevien työntekijöiden kesken.

Väkivaltatyön uusimuotoinen koulutus (2007–2009) käynnistyi lokakuussa. Koulutuksen keskeisenä näkökulmana on traumaviitekehys. Koulutuksessa käsitellään väkivaltatyötä lasten, naisten ja miesten kanssa työskentelyn näkökulmista ja luodaan perustaa työskennellä integroidusti väkivallan eri osapuolien kanssa. Koulutus jatkaa väkivaltatyön laatu-teemoihin perehtymistä. Parivuotisen prosessikoulutuksen aloitti lokakuussa 29 työntekijää, jotka työskentelivät lasten, naisten ja miesten kanssa laitosp- tai avohuollossa 16 jäsenyhdistyksessä. Ensimmäisellä koulutusjaksolla orientoiduttiin koulutukseen ja sen työskentelytapaan sekä pureuduttiin väkivaltaan ilmiönä

Väkivaltatyön naisverkosto koostuu noin 30 naisten kanssa väkivaltatyötä tekevistä työntekijästä yhdistysten laitos- ja avotyössä. Verkosto työskentelee naistyön näkyväksi tekemiseksi ja työn kehittämiseksi. Naisverkosto kokoontui kertomusvuonna kahteen työkokoukseen.

Turvakotien ja väkivaltatyötä tekevien avopalveluyksiköiden laatuhanke päättyi. Vuonna 2005 aloitetun hankkeen tavoitteena oli luoda laatukriteerit liiton väkivaltatyölle ja tuottaa yhteistä ymmärrystä väkivaltailmiöstä ja väkivaltatyöstä naisten, lasten ja miesten kanssa työskentelevien työntekijöiden kesken. Liittohallitus hyväksyi väkivaltatyön laatukriteerit kokouksessaan huhtikuussa. Toukokuussa jäsenyhdistysten johdon ja koulutuksessa olleiden työntekijöiden yhteisessä kokouksessa tarkasteltiin laatuhanke tuloksia suhteessa yhdistysten nykytilanteeseen, työn jalkauttamista ja arviointia. Prosessin tuotosten, väkivaltatyön prosessikuvausten ja laatukriteerien, raportoinnissa ja esittelyssä on hyödynnetty extranettia. Esitteen julkaiseminen hankkeen keskeisistä tuloksista jäi toteutumatta.

Lapsityö

Lapsityön tavoitteena on edistää lapsen oikeuksien toteutumista käytännössä lasten ja perheiden palvelujärjestelmässä sekä Ensi- ja turvakotien liiton ja sen jäsenyhdistysten kaikissa toimintamuodoissa. Erityisesti tavoitteena on auttaa turvattomissa olosuhteissa eläviä lapsia ja tukea heidän selviytymistään yhteistyössä vanhempien ja muiden lapsille tärkeiden ihmisten kanssa. Vaikuttamistoiminnassa edistetään lapsilähtöistä työskentelyä erityisesti lastensuojelussa sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyssä ja vahvistetaan lapsinäkökulmaa yhteiskunnassa.

Liiton lapsityössä on painotettu vaikuttamista, jota on tehty työskentelemällä aktiivisesti kansallisessa lastensuojelun kehittämisohjelmassa sekä lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyohjelmassa. Liitossa lapsityöstä ovat vastanneet kehittämisspällikkö sekä lapsityön osa-aikainen koordinaattori, joka vastasi lapsityön koulutuksesta ja laatu työskentelyn menetelmäosiosta.

Lapsityötä tehdään liiton jäsenyhdistysten asiakkaina olevien lasten ja heidän perheidensä kanssa. Työmuotoja ovat yksilötyö; lasten ja nuorten vertaisryhmät; vanhemmuustyö ja lasten huomioiminen ja tukeminen laitossuhteissa. Lapsia pyritään auttamaan heidän sen hetkessä tilanteessaan ja estämään tilanteen paheneminen ja ongelmien siirtyminen tulevaisuudessa seuraavaan sukupolveen.

Lapsityön verkostoon kuuluu noin 40 työntekijää, joista yli kolmasosa työskentelee päätoimisesti lasten kanssa. Loput toimivat lapsityön vastuu- ja yhdyshenkilöinä omissa yhdistyksissään. Lapsityöntekijöille järjestettiin yksi koulutuksellinen verkostotapaaminen vuoden aikana. Extranettiin rakennettiin työntekijöiden käy-

tössä oleva resurssi, josta he löytävät ohjeet ja taustamateriaalia tärkeimpien työvälineiden käytöstä.

Tavoitteellista ja suunnitelmallista yksilötyötä tehtiin yhteensä 1188:n alle 18 v. lapsen kanssa, mikä on määränä aikaisempien vuosien tasoa. Lasten ja nuorten erilaisia vertaisryhmiä järjestettiin 9 paikkakunnalla lähes 40, ja niihin osallistui yli 300 lasta ja nuorta. Vanhempia oli ryhmätoiminnassa mukana yli 150 joko yhteisissä ryhmissä lasten kanssa tai omissa ryhmissään. Ryhmiä oli kertomusvuonna selvästi enemmän kuin aiemmin.

Väkivaltatyön laatuhankeessa tuotetut lapsityön prosessikuvaukset ja menetelmävalikot otettiin yhdistyksissä hyvin vastaan. Monin paikoin yhdistykset alkoivat arvioida omaa toimintaansa suhteessa esitettyihin kuvauksiin ja kriteereihin.

Turvakotiyhdistysten toiminnanjohtajilta kysyttiin kertomusvuonna puhelimitse lapsityön tilanteesta. Toiminnanjohtajien mukaan kaikissa suurehkoissa turvakodeissa lapsityön rakenteet olivat suhteellisen vakiintuneet. Työstä vastasivat nimetyt työntekijät. Laitoksissa ongelmana oli vuorotyö, jonka vuoksi lapsityön rakenteiden tulisi olla joustavia.

Tapaamispaikka

Tapaamispaikka antaa mahdollisuuden lapsen ja hänestä erossa asuvan vanhemman tapaamiseen turvallisessa ja valvotussa ympäristössä. Tapaamisen tavoitteena on tukea lapsen ja tapaajavanhemman suhdetta. Lapsella on oikeus molempiin vanhempiinsa.

Tapaamisia järjestettiin 21 yhdistyksessä. Etelä-Karjalan perhetyön kehittämis-yhdistys aloitti kertomusvuonna tapaamispaikkatoiminnan, mitä tuettiin koulutuksella ja yhdistyskäynneillä. Yhdistyksille järjestettyjen työkokousten teemoina olivat lapsen elämä päihdeperheessä, lapsen perheessä kokema väkivalta sekä isien kokemukset eroista.

Lapsen ja vanhemman tapaamisia oli yhteensä 3642, mikä on 400 enemmän kuin edellisenä vuonna. Näistä valvottuja tapaamisia oli 2436, tuettuja tapaamisia 1114 ja muita tapaamisia 92. Aikuisten tapaajien määrä kasvoi edelleen ja oli noin 880. Tapaajista miehiä oli 61 % ja naisia 39 %. Tavattavien lasten määrä ylitti ensimmäisen kerran tuhannen rajan, sillä lapsia oli 1054. Poikia ja tyttöjä heistä oli suurin piirtein yhtä paljon. Lapsista sijoitettuna kodin ulkopuolelle oli 31 %.

Valvottujen tapaamisten yleisimpiä syitä olivat tapaajavanhemman päihdeongelmat (27 %) ja vanhempien riitaisuus (19 %). Etenkin päihdeongelmat tapaamisten syynä lisääntyivät entisestään. Kolmanneksi yleisin tapaamisten syy olivat tapaajavanhemman mielenterveysongelmat (16 %).

Lasten valvottuja vaihtoja järjesti 13 yhdistystä. Valvottujen vaihtojen määrä väheni hieman ja oli noin 940. Valvotussa vaihdossa työntekijä huolehtii lapsen siirtymisestä vanhemmalta toiselle.

Valvotuista tapaamisista ja niiden tarpeen lisääntymisestä tiedotettiin kesällä, mutta aihe nousi julkiseen keskusteluun varsinaisesti syksyllä tapahtuneen perhetragedian yhteydessä. Valvottujen tapaamiseen saamiseen lakisääteiseksi vaikutettiin suoraan ja asia nostettiin esille liiton lausunnoissa.

Tapaamispaikkatoiminta
tapaamisia: 3 642
valvottuja tapaamisia: 2 436
tuettuja tapaamisia: 1 114
valvottuja vaihtoja: 940
lapsia: 1 054

Jussi-työ

Jussi-työtä tehdään väkivaltaa käyttävien miesten kanssa. Työn tavoite on perheväkivallan katkaisu ja ehkäiseminen sekä puuttuminen tilanteisiin ennaltaehkäisevästi. Väkivaltaa parisuhteessaan käyttäville ja väkivallan uhreina oleville miehille tarjotaan apua käsitellä väkivaltaongelmaa yhdessä kokeneen työntekijän kanssa. Tavoitteet ovat tekijän motivointi itsetutkiskeluun ja elämäntavan muuttamiseen. Tekijää myös kannustetaan ottamaan vastuu omasta väkivallastaan. Jussi-työtä tehdään osana sekä turvakoti- että avotyötä kahdeksalla paikkakunnalla. Jussi-työntekijöitä on 13.

Jussi-työ tavoitti kertomusvuonna 498 miestä, asiakasmäärä laski 122:lla edelliseen vuoteen verrattuna, mutta käyntien määrä asiakasta kohti lisääntyi. Keskimäärin mies käy keskustelemassa 2–10 kertaa, mutta pitkiäkin asiakassuhteita on. Valtaosa miehistä tuli asiakkaaksi oman yhteydenottonsa perusteella. Asiakkaat olivat pääsääntöisesti iältään 26–50 -vuotiaita parisuhteessa eläviä miehiä. Valtaosa heistä oli työelämässä. Pääasiallinen syy yhteydenottoon oli oma fyysinen väkivalta puolisoa kohtaan. Jussi-työn jälkeen miehiä ohjattiin jatkohoitoon.

Väkivaltatyötä tehtiin myös Naisten apu Espoossa -yhdistyksen hallinnoimassa Lyömätön linja Espoossa -toiminnassa, johon otti yhteyttä 98 miestä. Lyömätön linja Espoossa -toiminnan käytössä on malli, jossa yhdistyvät yksilö- ja ryhmäkäynnit. Espoossa päättyi Miehen linja -projekti, jossa kohderyhmänä oli väkivaltaa käyttävät maahanmuuttajamiehet.

Jussi-työntekijät olivat mukana monissa yhteistyöverkostoissa. Yhteistyömuotoja olivat asiakas-, verkosto- ja koulutusyhteistyö. Jussi-työn tekijät osallistuivat liiton miestyön työkokouksiin.

Jussi-työssä avattiin omat www-sivut.

Nettiturvakoti

Verkossa toimiva Nettiturvakoti uudistettiin ylläpitotekniikan ja ulkoasun osalta kokonaan ja sisältöä laajennettiin. Laajamittaisiin uudistuksiin tehtiin lapsille ja nuorille suunnatussa sivustossa.

Nettiturvakodissa oli arvion mukaan 36 000 eri kävijää. Kävijöiden määrä laski 15 prosenttia edellisvuodesta. Palvelun käytön vähenemiseen vaikutti luultavasti se, että vanhaan Nettiturvakodin versioon ei enää vuoden 2007 aikana tuotettu uutta materiaalia ja uusi versio julkaistiin lokakuun lopussa. Mainostaminen aloitettiin marraskuussa, joka olikin Nettiturvakodin vuoden vilkkain kuukausi.

Nettiturvakodin väkivaltatestejä tehtiin 3790 kertaa. Olenko väkivaltainen parisuhteessani? -testiin vastanneista yli puolet oli käyttäytynyt fyysisestä väkivaltaa. Neljäsosa oli tehnyt sellaista väkivaltaa, josta voi seurata vakavia fyysisiä vammoja. Henkistä väkivaltaa oli käyttäneet lähes kaikki vastaajat.

Lapsille ja nuorille tarkoitettu testi tehtiin 868 kertaa. Yli 80 prosenttia vastanneista kertoi elävänsä turvottomassa kodissa. Vanhempien yleisin väkivallan muoto oli haukkuminen, nälviminen, kiroileminen tai muu loukkaaminen ilman fyysistä koskemista. Useampi kuin joka neljäs oli kokenut vakavaa fyysistä väkivaltaa, joka saattaa aiheuttaa psyykkisten ongelmien lisäksi myös vakavia ruumiillisia vammoja. Ovatko vanhempani väkivallattomia kasvattajia -testiin vastanneista 37 % koki, että heidän vanhempansa mieltivät niin paljon omia ongelmiaan, että laiminlöivät heitä, eivätkä kyenneet osoittamaan välittävänsä lapsistaan.

Nettiturvakodin keskustelussa käytettiin 185 puheenvuoroa. Keskustelu väheni kolmanneksen edellisvuodesta. Keskustelussa on yhä paljon niitä, jotka haluavat apua, mutta vähän niitä, joilla on jakaa kokemusta siitä, mikä auttaa. Palvelua toteutti osa-aikainen Nettiturvakodin koordinaattori ja 13 neuvojaa. Neuvonnan vastaajina toimi eri jäsenyhdistyksissä työskenteleviä turvakotityön ammattilaista. Lahden, Porin, pääkaupungin, Turun ja Vantaan jäsenyhdistykset antoivat työntekijöidensä työaikaa Nettiturvakodin Neuvonnan palvelukseen. Neuvonta oli asiakkaille maksuton palvelu.

Vaiettu naiseus -projekti

Projektin tavoite on oppia tunnistamaan, nimeämään ja hoitamaan naisen väkivaltaa. Projekti toteutetaan asiakastyönä, kehittämistyönä projektiyhdistyksissä sekä vaikuttamistoimintana. Projektin toiminta-aika on 2004–2008.

Projektissa ovat olleet mukana Pääkaupungin turvakoti ry Helsingistä, Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry Hämeenlinnasta ja Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry. Projektin rakenteet ovat ohjausryhmä, projektityöntekijöiden kokoukset, yhdistyskohtaiset projektiryhmät sekä eri yhdistysten välinen yhteistyö.

Projekti keskeytettiin Hämeenlinnassa alkuvuodesta, projektityöntekijä siirtyi Pääkaupungin turvakotiin maaliskuun alussa. Projektiin ei ohjautunut Hämeenlinnassa riittävästi asiakkaita, ja Helsingissä heitä oli jonoksi asti. Porissa puolestaan projektityöntekijä sanoutui syksyllä irti yhdistyksen palveluksesta. Projekti päättyi siellä vuoden lopussa.

Asiakkaita projektissa on ollut yhteensä 69. He ovat pääsääntöisesti keski-ikäisiä naisia, jotka ovat pahoinpidelleet miestänsä. Ennakko-odotuksena oli, että projektiin ohjautuu pienten lasten äitejä. Asiakastyötä on tehty asiakaslähtöisesti: käyntien tiheys ja kesto on sovittu yksilöllisesti. Asiakaspalautelomake otettiin käyttöön. Yhden kuukauden aikana käyneistä naisista koottiin tietoa syvällisemmin, heiltä kysyttiin muun muassa avun ja tuen vaikuttavuudesta. Pääsääntöisesti voidaan todeta, että useimmat asiakkaat tarvitsevat pitkäkestoista apua ja tukea ja hyötyvät siitä. Vertaisryhmiä ei pystytty aloittamaan. Ryhmätoiminnan suunnitteluun ja siihen kouluttautumiseen ei riittänyt aikaa.

Yhdistysten henkilökunnille järjestettiin koulutusta. Hämeenlinnassa koulutuksia oli yksi, Porissa kolme ja Helsingissä kaksi. Palaute koulutuksista oli valtaosaltaan myönteistä. Hyvänä pidettiin juuri sitä, että koko työyhteisö on yhtä aikaa koulutuksessa. Ongelmia on ollut siinä, miten tieto muuttaa arkisia käytäntöjä. Yhdistyksissä on monenlaisia työmuotoja, ja niiden kehittämistarpeet ovat erilaisia. Väkivallan tunnistaminen voi olla vaikeampaa silloin, kun nainen käy vain yksilökäynneillä tai hän on muutaman vuorokauden turvakodissa. Perhetyössä ja pitkällä turvakotijaksoilla äidin arki on taas paljon paljaammin nähtävissä, ja väkivallan pystyy silloin paremmin tunnistamaan, ja siihen puuttumaan.

Pidä kiinni -projektin toimintayksiköissä selvitettiin naisasiakkaiden väkivaltaisuutta. Raportin tuloksia käytetään yksiköiden koulutus- ja kehittämistyössä. Projekti on tältä osin vastannut muiden yhdistysten haasteisiin olla jollain tavoin mukana projektissa.

Projekti tuotti liiton www-sivuille viisi artikkelia naisen väkivallasta, väkivaltaan puuttumisesta ja lapsen ja miehen näkökulmista naisen väkivaltaan. Projektista kirjoitettiin lisäksi muutamassa naistenlehdessä ja sanomalehdissä, ja se oli esillä myös radiossa. Hyvän ja asiallisen julkisuuden myötä projekti on kyennyt tuomaan julkisuuteen väkivaltaisen naisen avun tarpeen.

Perhetyö

Alvari-perhetyö
perheitä: 430
aikuisia: 607
lapsia: 914
käyntejä perheissä: 16 700

Kotona tehtävä perhetyö

Alvari-perhetyö on Ensi- ja turvakotien liitossa ja sen jäsenyhdistyksissä vuodesta 1989 lähtien kehitetty kotona tehtävän pitkäkestoisen perhetyön malli. Alvari-perhetyön avulla on onnistuttu tavoittamaan hyvin haavoittuvissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä. Järjestön ei-viranomaisuudesta on ollut erityistä hyötyä perheille, jotka ovat kokeneet kunnan lastensuojelun kontrollina ja pakkona. Alvari-perhetyöhön kuuluvan harkinta-ajan jälkeen kontakti perheen ja työntekijän välille on kuitenkin usein syntynyt ja asiakkuus on voinut alkaa.

Raha-automaattiyhdistys rahoittaa Alvari-perhetyötä vuoden 2010 loppuun. Päätöksen vaikutusten ennakoimisesta ja kotona tehtävän perhetyön kehittämistä pidettiin jäsenyhdistysten toiminnanjohtajien kanssa strategiatilapäivä helmikuussa. Tuolloin päätettiin tehdä perhetyön vaikutuksista ja asiakasperheistä kartoitus, jonka alustavia tuloksia esiteltiin Alvari-perhetyön 18-vuotisjuhlaseminaarissa ja liittohallituksessa.

Alvari-perhetyötä esiteltiin Mieli 2007 -seminaarissa, liiton Alma-keskuksen Vauvaseminaarissa ja Väestöliiton kotipalvelun kehittämispäivillä. Kehittämispäällikkö on tehnyt auditointikäyntejä neljälle paikkakunnalle. Alvari-perhetyöntekijöille pidettiin seminaarit, joiden teemoina olivat miestyö, kognitiiviset menetelmät ja uusien projektihankkeiden hahmottelu. Vastaavien perhetyöntekijöiden seminaarissa pohdittiin lähiesimiehen roolia ja vastuuta. Liiton toimistoon kävivät tutustumassa kolmen yhdistyksen perhetyöntekijät. Myös Alvari-perhetyön esite uusittiin.

Alvari-perhetyötä tehtiin 17 liiton jäsenyhdistyksessä ja 25 kunnan alueella. Työntekijöitä oli 80. Asiakasperheitä oli vuonna 2007 kaikkiaan 430, joissa aikuisia 607 ja lapsia 914. Käyntejä perheisiin tehtiin 16 700 ja verkostokokouksia pidettiin 1723. Työllä on valtakunnalliset laatuksiteerit.

Kotona tehtävän perhetyön toimikunta kokoontui kerran. Liitto on ollut edustettuna Suomen kotihoidon toimikunnassa, joka päätti toimintansa elokuussa. Lisäksi kehittämispäällikkö kuuluu lastensuojelujärjestöjen maahanmuuttajaverkostoon ja Keski-Suomen ensi- ja turvakodin Kuhmu-projektin johtoryhmään.

Families First -kriisiperhetyö perustuu Yhdysvalloissa ja Hollannissa kehitettyyn kotona tehtävän perhetyön kognitiivis-behavioristiseen malliin. Se on tarkoitettu tilanteisiin, joissa lasten tilanne on vakavasti vaarantunut ja huostaanottoa harkitaan. Kriisiperhetyö sisältää erittäin intensiivisen neljä viikkoa kestävästä auttamisjakson. Perheen kanssa selvitetään ongelmat, asetetaan tavoitteet ja tehdään harjoituksia. Työntekijät ovat perheen tavoitettavissa kello 9.00–21.00 joka päivä jakson ajan. Perheen tilanne tarkistetaan puolen vuoden ja vuoden kuluttua auttamisjaksosta. Kriisiperhetyön avulla muutosprosessi perheissä on käynnistynyt ja sijoituksilta on vältytty lähes kokonaan.

Liitto koordinoi toimintaa: seuraa, arvioi, kouluttaa, kehittää ja pitää yllä yhteyksiä kansainväliseen Families First -verkostoon, jonka tärkeimmät linkit ovat Institute For Family Development Yhdysvalloissa, NIZW (the Netherland Institution for Care and Welfare) ja PI-research Hollannissa.

Kehittämispäällikkö teki auditointikäynnit Pääkaupungin turvakotiin ja Lapin ensi- ja turvakotiin, joissa molemmissa työskenteli viiden hengen kriisitiimi. Kriisiperhetyöntekijöille järjestettiin seminaari, jonka teemoina olivat ryhmämiöiden tarkastelu, väkivallan vaikutukset, kertaus ja uusien menetelmien opettelu.

Kertomusvuonna työskenneltiin kaikkiaan 48 asiakasperheessä, joissa aikuisia 67 ja lapsia 105. Käyntejä tehtiin 647, ja verkostokokouksia oli 127.

TOSI -projekti 2004–2008

Tosi-projektin tavoite on uuden mallin luominen päihdeongelmaisten raskaana olevien naisten ja vauvaperheiden kotona tehtävälle työlle. Työssä yhdistyvät varhainen vuorovaikutus ja päihdekuntoutus. Työn ydin ovat perheiden osallisuus ja joustava palvelujärjestelmän sektorirajat ylittävä yhteistyö. Tavoitteena on perheiden läheisverkostojen ja varhaisen tuen yhteistyökumppaneiden saaminen mukaan yhteistyöhön. Tosi-projektin kokeilualueita ovat Kemijärvi, Pello, Rovaniemi, Joroinen, Leppävirta, Varkaus, Hämeenlinna ja Kotka.

Hämeenlinnassa järjestettiin verkostotyöpaja ja kolmen koulutusiltapäivän kokonaisuus teemalla Vauva, päihteet, vanhemmuus. Koulutukseen osallistui noin 150 työntekijää. Rovaniemellä osallistuttiin Pidä kiinni -projektin järjestämään seminaariin Vauva päihteiden varjossa. Työntekijöiden työkokouksia järjestettiin kolme koulutusseminaarien yhteydessä. Tosi-projekti on ollut kaksi kertaa esillä valtakunnallisilla neuvolapäivillä sekä päihdepäivillä. Hankkeesta on julkaistu artikkeleita useissa lehdissä.

Projektipaikkakunnilla työskenteli keskimäärin neljä työntekijää. Asiakasperheitä oli 14, niissä oli 17 lasta. Hoitokontakti perheisiin on ollut intensiivinen ja pitkäkestoinen, sillä perheissä on työskennelty vähintään kerran tai kaksi viikossa ja yleensä tuki on kestänyt puolesta vuodesta kahteen vuoteen.

Paikallisten verkostojen hoitoketjujen kehittäminen lähti hyvin liikkeelle. Varkauden seudulla toteutettiin verkostojen kehittämisprosessi. Hämeenlinnassa ja Rovaniemellä hyödynnetään lääninhallitusten myöntämiä ylimääräisiä valtionapuja päihdeongelmaisten raskaana olevien naisten ja pienten lasten äitien palvelujärjestelmän paikalliselle kehittämiselle.

Projektin arviointi on jakaantunut koulutusprosessin arviointiin, kotona tehtävän työn arviointiin sekä projektin työskentelyn kuvaukseen. Ulkopuolisten tutkijoiden sekä Tyynelän kuntoutus- ja kehittämis-keskuksen ja liiton tekemät arvioinnit julkaistaan loppuraportissa ja seminaarissa vuonna 2008. Arvioinnista voi päätellä, että Tosi-projektin vauvalähtöisen päihdetyön onnistuminen edellyttää työparia, ammatillista erityisosaamista ja työnohjausta. Tärkeintä on työntekijän luottamuksellinen, kunnioittava ja kumppanuutta jakava suhde perheeseen sekä lapsen näkökulman esillä pitäminen.

Miestyö

Miesten keskus tarjoaa ammatillista apua vaikeissa elämäntilanteissa oleville miehille ja tutkii ja kehittää miesten kanssa tehtävää auttamistyötä. Miesten keskus tuottaa tietoa ja kouluttaa miestyön kysymyksissä alan työntekijöitä ja opiskelijoita.

Miesten kriisikeskus -projektin päättymisen jälkeen asiakastyö väheni ja kehittäminen, tutkimus sekä koulutus lisääntyivät. Asiakastyön osuus väheni kolmeen päivään viikossa ja ryhmätoiminta lopetettiin. Kriisityöntekijöiden lisäksi palkattiin suunnittelija vastaamaan kehittämis- ja tutkimustoiminnasta.

Asiakastyöhön tuli 390 yhteydenottoa, ja käyntejä keskuksessa toteutui 485. Asiakasyhteydenotot ja käyntimäärät vähenivät edellisistä vuosista 50 %:lla, mutta väheneminen oli tarkentuneen perustehtävän mukainen. Miehet kävivät keskuksessa keskimäärin kolme kertaa. Iältään he olivat 25–45-vuotiaita. Asiakkaat tulivat avioerokriisien, väkivaltaisuuden, parisuhdeongelmien tai vanhemmuuteen ja omaan terveyteen liittyvien huolten vuoksi. Asiakastyötä tehtiin työparina. Asiakastyössä painopisteinä olivat isyys, mies väkivallan kokijana ja avioerot. Miesten keskuksessa toteutettiin koulutuskokonaisuuksia isyys-, väkivalta- ja avioero-teemoilla.

Miesten keskus toimii verkostoyhteistyössä liiton eri työmuotojen, Lyömätön linja Espoossa vankilahankkeen, A-klinikan sekä Miesten asema Mikkelissä kanssa. Verkostoyhteistyö oli käytännön asiakastyötä, kehittämistä, koulutusta ja konsultointia. Tutkimus- ja kehittämis-yhteistyötä tehtiin Jyväskylän ja Tampereen yliopistojen kanssa. Kehittämispäällikkö kävi kolmessa yhdistyksessä neuvottelemassa alueellisen miestyön kehittämisestä ja väkivaltatyön laatutyön jalkauttamisesta.

Mies-työ

miehiä: 1 077

naisia: 83

lapsia: 19

Hankkeet

Valtakunnallinen hoitojärjestelmä päihdeongelmallisille odottaville äideille ja vauvaperheille

Odottavista äideistä noin kuudella prosentilla arvioidaan olevan päihdeongelma. Vuosittain arvioidaan syntyvän noin 650 alkoholin vaurioittamaa lasta, kaikkiaan päihdeille altistuu noin 3500–5000 sikiötä vuodessa. Käytännön kokemuksen ja tutkimustiedon perusteella tiedetään, että odotusaika on naiselle erityisen motivoiva vaihe päihdeettömyyteen. Äidiksi kasvaminen antaa naiselle mahdollisuuden työstää elämänsä ja tehdä uusia ratkaisuja.

Ensi- ja turvakotien liiton Pidä kiinni -projekti (1998–2008) on kehittänyt hoitojärjestelmän päihdeongelmallisille raskaana oleville naisille ja vauvaperheille. Hoitojärjestelmän rungon muodostavat päihdeongelmien hoitoon erikoistuneet ensikodit ja avopalveluyksiköt Espoossa, Helsingissä, Jyväskylässä, Kokkolassa Kuopiossa, Rovaniemellä ja Turussa. Yksiköiden kuntoutustyön lisäksi tärkeä toimintamuoto on etsivä työ viranomaisverkostossa, jotta odottavat äidit hakisivat apua riittävän ajoissa jo raskausaikana.

Pidä kiinni -projektin ensikotihoidon vaikuttavuudesta on meneillään lastenpsykiatri Marjukka Pajulun tutkimus, josta saatiin ensimmäiset tulokset vuonna 2006. Tutkimus jatkuu edelleen. Ensimmäisten tutkimustulosten mukaan kuntoutettavien äitien lasten kehitys on edennyt hyvin eikä äideillä ole ollut vakavia päihderetkahduksia vauvan ensimmäisen elinvuoden aikana. Äitien vuorovaikutuskyvyissä on suuria yksilöllisiä eroja. Tutkimuksen tavoitteena onkin selvittää, mistä erot johtuvat ja miten hoitoa voidaan edelleen kehittää niin, että se tuottaa mahdollisimman hyvän tuloksen. Tutkimuksessa on huomattu se merkittävä asia, että hoidon alussa ei voi ennustaa, ketkä tulevat hyötymään hoidosta ja keiden vuorovaikutus vauvan kanssa kehittyy riittävän hyväksi. Mahdollisuus hoitoon pitää siis olla kaikilla.

Seitsemässä päihdeongelmien hoitoon erikoistuneessa ensikodissa oli vuonna 2007 kuntoutuksessa yhteensä 79 perhettä (79 äitiä, 71 vauvaa ja 17 isää). Seitsemässä avopalveluyksikössä oli 111 asiakasperhettä, 24 perheessä myös isä oli mukana kuntoutuksessa. Avopalveluyksiköiden niin sanotun etsivän työn avoryhmissä oli yhteensä 24 perhettä. Kaikissa päihdeongelmien hoitoon erikoistuneissa ensikodeissa toimintavuonna hoidetuista äideistä 37 (48 %) aloitti hoidon jo raskauden aikana. Hoitotulokset ovat todennäköisesti paremmat ja vauvat syntyvät parempi-kuntoisina, kun hoito alkaa jo raskausaikana.

Internetissä pidettiin yhteistyössä A-klinikkasäätiön kanssa keväällä ja syksyllä 2007 suljetut keskusteluryhmät päihdeitä käyttäville alle kouluikäisten lasten äideil-

Päihdeongelmien hoitoon erikoistuneet ensikodit ja avopalveluyksiköt

Ensikodit						
<i>Paikat</i>	<i>Äitien lkm</i>	<i>Isien lkm</i>	<i>Lapsien lkm</i>	<i>Äidin hoito alkoi raskausaikana</i>	<i>Hoitovrk yhteensä</i>	
35	79	17	75	37	18 152	
Avopalveluyksiköt						
<i>Perheet</i>	<i>Lapset</i>	<i>Isä mukana kuntoutuksessa</i>				
111	114	24				

le. Ryhmässä oli keväällä 12 ja syksyllä 15 osallistujaa. Keskustelun vetäjinä toimi kaksi avopalveluyksikön työntekijää. Keskustelu ryhmissä oli erittäin vilkasta, esimerkiksi syksyn ryhmässä viestejä luettiin yli 11 000 kertaa.

Projektin laatujärjestelmä valmistui. Siinä määritellään ne laatuksiteerit, joihin kaikki yksiköt eri puolilla Suomea sitoutuvat. Laatuja seurataan vuosittain auditointien avulla.

Projektin ensimmäinen ensikoti Pinja Turussa on kehittänyt kuntoutuksessa erityisesti niin sanottua reflektiivistä työtettä. Sen avulla tuetaan äidin reflektiivistä kykyä, joka Pajulun mukaan on merkittävä tekijä vauvan ja vanhemman välisen vuorovaikutussuhteen kehittymisessä.

Reflektiivisen työtteen levittäminen muihin päihde-ensikoteihin alkoi Pinjan kahden työntekijän vetämällä prosessikoulutuksella kahden alueen päihde-ensikotien ja avopalveluiden työntekijätiimeille.

Pidä kiinni -projektissa tehty työ on ollut paljon esillä julkisuudessa. Liitto järjesti toimintavuonna kolme isoa alueellista koulutuspäivää. Hoitomallia on esitelty myös muun muassa valtakunnallisilla päihdepäivillä, neuvolapäivillä ja kättilöpäivillä sekä kansainvälisessä ICAA:n päihdetyön konferenssissa Tukholmassa.

RAY-rahoitteinen Pidä kiinni -projekti päättyy vuoden 2008 lopussa. Liitto on käynyt aktiivisesti neuvotteluja hoitojärjestelmän pysyvän rahoituksen järjestymiseksi valtiolta. Asia saatiin liittohallituksen esityksestä istuvan hallituksen hallitusohjelmaan. Sosiaali- ja terveysministeriö kutsui liiton toimitusjohtajan perustamaansa työryhmään, jonka tehtävä on raskaana olevien päihdeongelmaisten naisten hoidon varmistaminen.

Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -projekti

Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -projektin tarkoitus on parantaa vankilassa mukana olevien lasten huomioimista äitien vankeusaikana. Projektin päämääränä on myös jäsentää, milloin on lapsen edun mukaista olla vanhempansa kanssa vankilassa. Hanke toteutetaan yhteistyössä Vanajan ja Hämeenlinnan vankiloiden äiti-lapsi-osastojen kanssa. Vuosittain vankilassa on vanhempansa kanssa alle 20 lasta. Ryhmä on pieni, mutta avuntarve on suuri ja usein ylisukupolvinen.

Projekti alkoi kesäkuussa. Ensimmäisen puolen vuoden aikana hankkeelle on perustettu ohjausryhmä ja kehittämistiimi, luotu yhteistyöverkostoja sekä käynnistetty käytännön kehittämistyö äiti-lapsi-osastoilla. Ohjausryhmään kuuluvat tärkeimpien yhteistyötahojen edustajat ja Tampereen yliopiston tutkija. Käytännön työtä mietitään kehittämistiimissä, johon kuuluvat molempien äiti-lapsi-osastojen työntekijät.

Syksyn aikana on työskennelty yhteensä 10 äidin ja 11 lapsen kanssa vankiloiden äiti-lapsi -osastoilla. Osastojen välistä yhteistyötä on kehitetty muun muassa yhteisillä musiikkiterapiaryhmillä sekä luomalla yhteisiä käytäntöjä.

Yhteistyötä lasten kotikuntien sosiaalityöntekijöiden kanssa on lisätty. Sosiaalityöntekijöitä on pyydetty neuvotteluihin vankilaan. Yhteistyötä muiden vankilan työntekijöiden, kuten psykologin ja sosiaalityöntekijöiden kanssa, on jäsennetty. Erityishenkilöstön ja valvontahenkilöstön yhteistyö äiti-lapsi -osastoilla on myös nostettu keskusteluun.

Osastoilla on tarkasteltu päivä- ja viikkoaikatauluja. Äideille ja lapsille on pyritty luomaan toimintaa, joka antaisi äidille eväitä lapsen kanssa olemiseen ja vuorovaikutukseen. Arkea rytmitetään ohjatun toiminnan avulla. Avovankilassa äitejä ja lapsia on pyritty totuttamaan lapsen kanssa liikkumiseen vankilan ulkopuolella käymällä yhdessä muun muassa uimahallissa. Työn haasteet vankiloiden äiti-lapsi-osastoilla ovat nousseet näkyviin ja yhteisen työskentelyn kohteeksi.

Yhteistyö

Kotimaiset yhteistyöhankkeet

Lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden oikeudelliset palvelut (2004–2007)

Lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden oikeudelliset palvelut -hankkeen aikana maksuttomaan puhelinpäivystykseen tuli soittoja yli 400. Suurin osa soittajista oli väkivaltaa kokeneita ja heistä yli 90 prosenttia naisia. Suurimmassa osassa käydyistä puhelin keskusteluista käsiteltiin lasten huoltoon ja tapaamisoikeuteen tai eroon liittyviä asioita. Noin joka kymmenes soittaja oli väkivaltaa kokeneiden kanssa työskentelevä ammattilainen, joka tarvitsi juridista neuvoa käytännön ongelmiin, erityisesti salassapitoon ja valvottujen tapaamisten järjestämiseen liittyviin asioihin. Projektissa hoidettiin myös sekä rikos- että riita-asioihin liittyviä toimeksiantoja, muun muassa lähestymiskiellon hakemisia, pahoinpitelyoikeudenkäyntejä ja lasten huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyviä toimeksiantoja. Hanke julkaisi käsikirjan: Yleistä muttei yksityistä – oikeudelliset keinot lähisuhdeväkivallasta selviytymiseen. Liiton toimitusjohtaja ja turvakotitoiminnan kehittämisspäällikkö ovat olleet hankkeen ohjausryhmän jäseniä. Loppuseminaari järjestettiin marraskuussa. Tukinainen ry:n koordinoima yhteistyöhanke päättyi vuoden lopussa.

Rikosuhripäivystys

Rikosuhripäivystys on ammatillisesti ohjattua vapaaehtoistyötä. Se on vuonna 1995 käynnistynyt yhteishanke, jonka toiminnasta vastaavat Ensi- ja turvakotien liitto, Suomen Mielenterveysseura, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Punainen Risti, Suomen Setlementtiliitto, Kirkkohallitus ja Naisasialiitto Unioni. Toiminta on pääosin RAY:n rahoittamaa. RIKU:lla oli vuonna 2007 keskustoimisto ja kahdeksan aluetoimistoa ja 27 palvelupistettä. Länsi-Suomen aluetoimiston koordinaatiojärjestö on Turun ensi- ja turvakoti ry ja Lapin aluetoimiston koordinaatiojärjestö Lapin ensi- ja turvakoti ry. Rikoksen uhreille tarjottavia palveluita ovat auttava puhelin, juristin puhelinneuvonta, tukihenkilötoiminta ja todistajan tukipuhelin sekä internetissä toimiva Rikunet-palvelu, joka tarjoaa mahdollisuuden esittää nimettömänä rikoskokemukseen liittyviä kysymyksiä. ULRİK -projekti auttaa ulkomaalaistaustaisia rikoksen uhreja. Liiton kehittämisspäällikkö toimii RIKU:n työvaliokunnan ja johtoryhmän puheenjohtajana.

Perheväkivaltaa kokeneet nuoret -projekti

Liitto on yhdessä Pääkaupungin Turvakoti ry:n kanssa Non Fighting Generation ry:n Perheväkivaltaa kokeneet nuoret -projektissa. Hanke kehittää ja toteuttaa työmenetelmiä perheväkivaltaa kokeneille 12–18-vuotiaille varhaisnuorille ja nuorille ja pyrkii ehkäisemään perheväkivallan periytymistä lasten ja nuorten omaksi väkivaltaiseksi käyttäytymiseksi. Miestyön kehittämisspäällikkö kuului johtoryhmään ja järjestöpäällikkö projektin ohjausryhmään.

Oppimisverkostot työn ja perheen tasapainon rakentajina -hanke

Liitto on yhdessä Pienperheyhdistys ry:n kanssa kehittämiskumppani Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämisskeskus Palmenian vuonna 2005 alkaneessa EU Equal-hankkeessa. Hankkeen tavoite on rakentaa erilaisia keinoja työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi.

Kansainväliset yhteistyöhankkeet

Päihderiippuvaisten äitien ja vauvaperheiden psykososiaalisen tuen ja kuntoutuksen ohjelman suunnittelu -hanke Pietarissa

Hankkeen ensimmäinen suunnittelukokous, jossa sovittiin hankkeen etenemisestä, järjestettiin toukokuussa Helsingissä. Pietarin sosiaalihankeiden kansalaisjärjestö Stellit selvitti päihderiippuvaisten äitien ja vauvaperheiden tilannetta Pietarissa kaupungin nykyisen toimijaverkoston edellytyksiä tukea heitä. Samalla kysyttiin toimijaverkoston psykososiaalisen tuen ja kuntoutuksen koulutustarpeet. Toisessa suunnittelukokouksessa Pietarissa syyskuussa käsiteltiin selvityksen tuloksia ja laadittiin varsinainen ohjelma vuosiksi 2008–2011. Hankkeelle haettiin rahoitusta lähialueyhteistyövaroista. Hankkeessa hyödynnettiin Pidä kiinni -projektin asiantuntemusta ja kokemusta. Yhteistyökumppaneina ovat Helsingin ensikoti ry, sen Oulunkylän ensikoti ja Sosiaali- ja terveystieteiden Venäjä-verkosto. Pietarissa yhteistyökumppaneita ovat Alueellinen hyvinvointiprojektien kansalaisjärjestö Stelit ja Pietarin Naisten kriisiavun keskus.

Naisten, lasten ja miesten kanssa perheväkivaltapauksissa tehtävä työ -koulutushanke Murmanskissa

Käynnistämisneuvottelut pidettiin Murmanskissa syksyllä murmanskilaisten yhteistyötahojen kanssa. Koulutushankkeessa ovat mukana Lasten ja perheiden avun keskus, Lasten kriisikeskus ja Murmanskin naisten kriisikeskus Priuyt. Koulutuksesta vastaavat Oulun ensi ja turvakoti sekä Lapin ensi- ja turvakoti. Koulutus käynnistyy keväällä 2008 Oulussa ja Rovaniemellä.

Naisiin kohdistuvan väkivallan ja syrjinnän ehkäisy -hanke Istanbulissa

Kehitysyhteistyövaroin toteutettavan hankkeen tavoite oli turvata Sahmaran -kriisikeskuksen toiminta ja mahdollistaa järjestön vaikuttamistoiminta yhdessä Istanbulissa toimivien naisjärjestöjen kanssa. Ne toimivat naisten syrjinnän vähentämiseksi ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Yhtenä tavoitteena ollut catering- ja ravintolatoiminnan käynnistäminen varojen hankkimiseksi kriisikeskuksen toimintaan ei onnistunut. Jäsenyhdistyksistä Turun ensi- ja turvakoti ry on mukana hankkeessa.

Sortavala-hanke

Liitto oli mukana Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön koordinoimassa hankkeessa Kuka auttaa uhria – viranomaisverkostot tukemaan perheväkivaltatyötä. Hanke on viimeinen vaihe Sortavalan turvakodin kanssa toteutettavasta hankekokonaisuudesta, jonka tarkoituksena on ollut kehittää Sortavalaan toimiva perheväkivallan uhrien auttamisen malli. Yhteistyökumppaneina ovat Sortavalan kaupungin hallinto, sosiaali- ja terveystoimi ja Sortavalan Naisten ja lasten turvakoti. Suomessa yhteistyökumppani on Karjalan Apu ry. Keskeinen kouluttaja on ollut VIOLA - väkivallasta vapaaksi ry.

EAPN- Fin, Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto

EAPN- Fin, Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto on avoin yhteistyöfoorumi kaikille köyhyyttä ja syrjäytymistä vastaan toimiville järjestöille, ryhmille ja kansalaisille. Verkosto on perustettu vuonna 1994 ja se on European Anti-Poverty Networkin jäsen. Liitto on ollut verkoston jäsen sen perustamisesta lähtien. EAPN-Fin tuotti ”Lapsiperheiden köyhyyden poistaminen on mahdollista” -aineiston, jonka valmisteluun myös liiton järjestöpäällikkö osallistui. Aineistolla kiinnitettiin huomiota toimenpiteisiin, joita tarvitaan lapsiperheiden köyhyyden poistamiseen ja lapsiperheiden toimeentulon parantamiseen.

Family violence and substance misuse with special attention to a child’s perspective -hanke

Liitto osallistui partnerina EU:n Daphne-hankkeeseen ”Perheväkivalta ja päihteiden väärinkäyttö erityisesti lapsen näkökulmasta”. Hankkeen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää häiriöitä ja ongelmia, joita lapselle aiheutuu vanhemman päihteiden käyttöön liittyvästä perheväkivallasta, hyväksikäytöstä ja laiminlyönneistä. Hankkeessa kerätään eurooppalaisia hyviä käytäntöjä, jotka verkkosivujen kautta ovat kaikkien aiheesta kiinnostuneiden käytettävissä. Hanketta koordinoi A-klinikkasäätiö ja muut partneriorganisaatiot ovat seitsemästä Euroopan maasta. Hanke päättyi vuonna 2008.

Hallinto ja henkilökunta

Liiton ylin päätösvalta on vuosittain toukokuun loppuun mennessä kokoontuvalla liittokokouksella, jossa kullakin jäsenyhdistyksellä on kaksi äänivaltaista edustajaa. Liittokokous pidettiin Hotelli Arthurissa Helsingissä 22.4. Edustettuina oli 41 jäsenyhdistysten edustajaa.

Liittokokous valitsi edelleen puheenjohtajaksi erikoissairaanhoitaja Virpa Puiton. Erovuoroisten hallituksen jäsenten tilalle valittiin kaudeksi 2007–2009 Raija Kotilainen, Margit Isomäki ja Ulla Koskinen-Laine. Varajäseneksi valittiin uutena Tarja Jokinen.

Kokouksessa hyväksyttiin liiton sääntöjen muutos, jonka mukaan liiton kannatusjäseneksi voidaan hyväksyä myös oikeustoimikelpoinen yksityinen henkilö tai yritys. Kannatusjäsenillä on liittokokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus, mutta ei äänioikeutta.

Liittohallitus kokoontui 8 kertaa ja työvaliokunta 3 kertaa. Työvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtaja Virpa Puisto, varapuheenjohtaja Katriina Hämäläinen sekä hallituksen jäsenet Virpi Dufva ja Sisko Seppälä. Liittohallituksen ja työvaliokunnan esittelijänä toimi toimitusjohtaja.

Liiton johtoryhmä kokoontui säännöllisesti joka toinen viikko. Johtoryhmään kuuluivat toimitusjohtaja, talouspäällikkö, tiedottaja, järjestöpäällikkö ja yksi kehittämispäälliköiden keskuudestaan valitsema edustaja. Toimistohenkilöstö siirrettiin talouspäällikön alaisuuteen. Henkilökunnan kokouksia pidettiin joka toinen viikko. Kollegio, jonka muodostavat kehittämisestä vastaavat päälliköt, kokoontui kerran kuussa. Vauvatyön ja perheväkivaltatyön sisällön kehittämiseen keskittyvät ryhmät kokoontuivat 4–6 kertaa vuodessa.

Tilintarkastajina toimivat HTM Jari Etelämaa ja HTM Kai Salmivuori, varatilintarkastajina HTM Martti Haapakoski ja toimitusjohtaja Maila Hongisto.

Liitto omistaa 944 m²:n toimitilat Itä-Pasilassa, osoitteessa Asemamiehenkatu 4, ja Koulutuskeskus Sopukan kiinteistön Sipoossa.

Henkilökunta

Liiton palveluksessa oli vuoden lopussa 36 työntekijää (edellisenä vuonna 34). Henkilövaihdoksia tapahtui Tosi-projektissa ja Miesten keskuksessa. Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -hankkeeseen palkattiin projektityöntekijä syyskuusta alkaen. Uusi toimitussihteeri valittiin keväällä liiton pitkäaikaisen työntekijän, Esikon toimitussihteeri Kirsti Käkelän jäätyä eläkkeelle toukokuun lopussa. Miesten keskuksen työntekijöiden työsuhteet vakinaistettiin jatkorahoituksen selvittyä.

Työntekijöiden keski-ikä oli 46 vuotta. Naisten osuus henkilöstöstä oli 80 %. Yli 10 vuotta liiton palveluksessa olleiden osuus oli 28 % henkilökunnasta ja 2–10 vuotta olleiden osuus 36 %.

Henkilöstö on liiton voimavara perustehtävän toteuttamisessa ja koulutustaso vastaa hyvin työtehtäviä. Ammattitutkinnon suorittanut tai opistotasoisien koulutuksen saanut henkilöstö työskentelee pääsääntöisesti toimisto- tai asiakastyössä ja korkeakoulutuksen saaneet suunnittelu- ja kehittämistehtävissä. Henkilökunnan täydennyskoulutukseen suhtaudutaan myönteisesti ja tarvittaessa työntekijöillä on mahdollisuus saada työnohjausta. Koulutuspäiviä oli kertomusvuonna 228 pv (edellisenä vuonna 183). Työntekijät opiskelivat lisää muun muassa työnohjausta, ryhmäpsykoterapiaa, perheterapeuttista perhetyötä ja psykoterapiataitoja, arviointia, organisaatiodynamiikkaa ja konsultointia sekä johtamis- ja esimiestaitoja.

Liitto työnantajana kuuluu Sosiaalialan Työnantaja- ja Toimialaliittoon. Liitossa noudatetaan sosiaalialan järjestöjä koskevaa työehtosopimusta. Toimistossa on käytössä liukuva työaika lukuun ottamatta asiakastyötä tekeviä kriisityöntekijöitä. Eri-tyistä keskittymistä vaativia töitä on mahdollista tehdä etätöinä niin sovittaessa. Etätöypäiviä kertyi 57.

Työsuojelutoimikunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Asiakastyössä mukana oleville työntekijöille järjestettiin hätäensiapukoulutus. Henkilökunnan yhteinen liikunnallinen virkistyspäivä järjestettiin toukokuussa Evon retkeilyalueella. Henkilökunnan työkykyä on lisäksi tuettu liiton kustantamalla liikuntaseteileillä.

Liiton henkilöstön määrä			
Työsuhteen tyyppi	Lukumäärä	%	% edell. vuosi
Vakinaiset	21	58 %	44 %
Määräaikaiset	12	33 %	47 %
Osa-aikaiset	3	8 %	9 %
Yhteensä	36	100 %	100 %

Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne			
Ikäryhmät	Naiset	Miehet	Yhteensä
alle 30	–	–	–
31–40	4	3	7
41–50	13	4	17
51–60	12	–	12
yli 61	–	–	–
Yhteensä	29	7	36

Henkilöstön palvelusaika liitossa		
Palvelusaika liitossa	Lukumäärä	%
alle 1 vuotta	6	17 %
1–2 vuotta	7	19 %
2–5 vuotta	6	17 %
5–10 vuotta	7	19 %
yli 10 vuotta	10	28 %
yhteensä	36	100 %

Henkilöstön peruskoulutuksen jakauma		
Tutkinto	Lukumäärä	%
Ammattitutkinto tai muu koulutus	7	19 %
Opistotasoinen tutkinto	13	36 %
Ammattikorkeakoulututkinto	3	8 %
Korkeakoulu	9	25 %
Lisensiaatti, tohtori	4	11 %
Yhteensä	36	100 %

Talous

Liiton toiminnan rahoitus perustui edelleen Raha-automaattiyhdistykseltä saatuihin avustuksiin ja Lasten Päivän Säätiön voitto-osuuteen.

Raha-automaattiavustuksia liitolle myönnettiin yhteensä 6.646.000 euroa. Pidä kiinni -projektin osuus tästä oli 3.100.000 euroa.

Ray-avustuksia käytettiin 2.151.184,27 euroa liiton toimintaan ja 4.676.493,43 euroa jäsenyhdistysten toimintaan. Lasten Päivän Säätiön voitto-osuudesta liiton toimintaan saatiin avustusta 336.000 euroa.

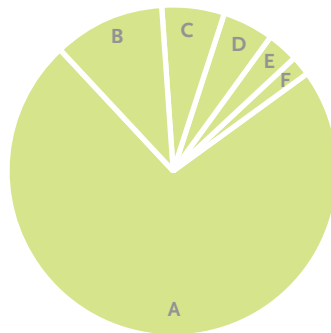
Yhteisvastuukeräyksen 2004 tuottoja käytettiin Tosi-projektiin 206.182,11 euroa. Kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin Pietarissa, Murmanskissa ja Istanbulissa käytettiin lähialue- ja kehitysyhteistyötukea yhteensä 22.065,28 euroa. Oikeusministeriö myönsi rikosentorjuntahankkeiden tukemiseen tarkoitettua määrärahaa 4000 euroa Nettiturvakodin sivujen kääntämiseksi englanniksi ja venäjäksi.

Koulutus- ja perhekuntoutuskeskus Sopukan tuotot olivat 317.483,80 euroa.

Liiton jäsenmaksu oli 85 euroa jäsenyhdistykseltä. Yhteisökannatusjäsenmaksun suuruus oli 500 euroa ja henkilökannatusjäsenmaksun 50 euroa. Jäsenyhdistyksiä oli vuoden lopussa 28, kannatusjäseniä liitolla ei ole.

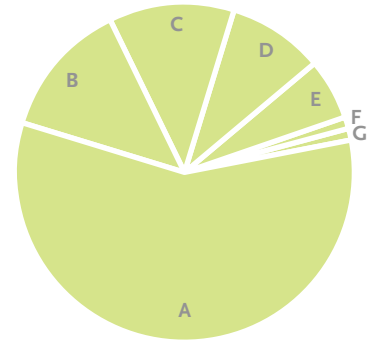
Osuuskunta Tradeka-yhtymä lahjoitti 90-vuotisjuhlansa kunniaksi liitolle 40 000 euroa käytettäväksi Katkaise ketju -projektiin. Projektissa tuotetaan perheväkivallan keskellä elävien ja siitä kärsivien lasten ja nuorten tilanteen tunnistamiseen ja puuttumiseen opastavaa materiaalia sekä lähisuhdeväkivallan käsittelyä lasten ja nuorten kanssa helpottavaa aineistoa.

Toiminnan rahoitus 2007

A	Ray-avustukset	73 %
B	Lasten Päivän säätiö	11 %
C	Sopukka	6 %
D	Yhteisvastuuvarat	5 %
E	Muut tuotot	3 %
F	Julkiset avustukset	2 %

Kulut toimintamuodoittain 2007

A	Kehittäminen ja palvelut	58 %
B	Hankkeet	13 %
C	Sopukka	12 %
D	Hallinto	9 %
E	Vaikuttamistoiminta	6 %
F	Kansalaistoiminta	1 %
G	Yhteistyö	1 %

Lisäksi liitto vastaanotti seuraavat lahjoitukset:

Metos Oy:n kotimaan myynnin joulurahasto lahjoitti 5.000 euroa. Varat käytetään muun muassa Sopukan pihaleikkivälineiden uusimiseen.

Miele Oy lahjoitti joulutervehdysten sijasta liitolle omia tuotteitaan, jotka annettiin Kotkan, Oulun ja Tampereen yhdistysten päiväryhmätoimintojen käyttöön.

Monster Oy lahjoitti 7.000 euroa Nettiturvakodin toimintaan

Zonta-klubi Helsinki 4 lahjoitti 1.000 euroa käytettäväksi ensikotiäitien Omaan kotiin -paketteihin

Tietotekniikan kehittämiskeskus Tieke ry lahjoitti 200 euroa.

Kustannusosakeyhtiö Tammen Lasten Parhaat Kirjat -kirjakerho lahjoitti 800 lasten kuvakirjaa, jotka toimitettiin liiton jäsenyhdistyksiin.

Tavaralahjoituksia tuli yksityisiltä ja yhteisöiltä.

Tilinpäätöksen mukaiset kulut olivat 3.054.946,33 euroa ja taseen loppusumma 2.070.898,26 euroa.

Sopukka

Koulutus- ja perhekuntoutuskeskus Sopukan tarkoitus on tukea liitossa ja jäsenyhdistyksissä tehtävää työtä tarjoamalla viihtyisät tilat sekä majoitus- ja ruokailupalvelut liiton ja yhdistysten koulutus-, perhekuntoutus- ja virkistystoiminnalle. Sopukka sijaitsee Sipoon Östersundomissa. Rakennusten pinta-ala on 1065 m² ja tontin 1,3 hehtaaria. Majoitushuoneita on 24, niissä on 48 vuodepaikkaa.

Sopukan toiminta jatkui vakiintuneessa muodossa, mutta käyttöaste jäi edellisvuotta pienemmäksi. Jäsenyhdistysten asiakasperheille tarkoitettuja viiden vuorokauden pituisia perhekuntoutuskursseja järjestettiin kymmenen. Yhdistysten henkilökunnan koulutustilaisuuksia ja työkokouksia liitto järjesti 16. Koulutusvuorokausia kertyi 31. Pääkaupunkiseudulla toimivat jäsenyhdistykset järjestivät Sopukassa 12 tilaisuutta. Oman toiminnan salliessa Sopukan tiloja vuokrattiin myös ulkopuolisten, lähinnä muiden sosiaali- ja terveysalan järjestöjen käyttöön.

Loppuvuodesta liittohallitus päätti, että liitto hakeutuu 1.1.2008 alkaen arvonnalisäverovelvolliseksi Sopukassa harjoitetusta ulkopuolisille suunnatusta majoitus- ja tarjoilutoiminnasta sekä kokoustilojen vuokraamisesta.

11. Tulevat haasteet

Liiton ja jäsenjärjestöjen työ haavoittuvissa oloissa elävien lasten, nuorten ja perheiden edunvalvojana ja järjestölähtöisten palvelujen tuottajana jatkuu. Visio ohjaa liiton ja jäsenyhdistysten työtä askel kerrallaan kohti yhteiskuntaa, jossa jokaisen lapsen oikeus hyvään vanhemmuuteen toteutuu ja josta perhe- ja lähisuhdeväkivalta on poistunut.

Hyvinvointierot eivät kuitenkaan näytä lieventyneen ja eriarvoisuus on vain jatkanut kasvuaan. Lapsiköyhyys on lisääntynyt, millä on kauaskantoisia seurauksia. Syrjäytyminen ja osattomuus alkavat olla ylisukupolvisia. Varsinkin suuremmissa kaupungeissa psyykkiset ja sosiaaliset ongelmat ovat lisääntyneet.

Huolimatta hyvinvointierojen kasvusta suomalaiset luottavat hyvinvointivaltioon ja haluavat säilyttää sen pitkälti nykymuotoisena (Suomalainen hyvinvointi 2008, Stakes). Liiton vaikuttamistyön haaste on osallistua yhteistyössä muiden lastensuojelujärjestöjen kanssa perusturvauudistukseen niin, että lapsiperheitä koskevat tulonsiirrot ja perhepoliittiset uudistukset kohdentuvat niitä eniten tarvitseville. Hyvinvointipalvelujen säilyttäminen, laadukas päivähoito, toimiva neuvolajärjestelmä ja peruskoulu ovat parasta ehkäisevää työtä. Nollamaksuluokan säilyttäminen päivähoidossa on tärkeää lasten osallisuuden ja tasa-arvon näkökulmasta.

Liiton ja jäsenyhdistysten lastensuojelutyö on korjaavaa työtä. Asiakkaat ovat paljon apua tarvitsevia, monen ongelman vyyhdissä eläviä lapsiperheitä, joten työmenetelmiä on kehitettävä jatkuvasti. Vauvatyön osaaminen vahvistuu, kun jatkohoitukseen saanut Alma-keskus kehittää edelleen vaativan vauvatyön menetelmiä ja kouluttaa yhdistysten henkilöstöä. Ensikotien kehittämistyön jatkaminen Vauvana elämä alkaa -hankkeen päättyessä on tärkeää. Ensikotien asemaa vauvatyön osaajina vahvistetaan. Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -projekti nostaa esiin lapsen tarpeet äidin vankeusrangaistuksen aikana. Yhteistyössä vankeinhoidon ja kunnan lastensuojelun kanssa arvioidaan lapsen etu äidin vankilassa olo aikana.

Perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyön integroidun työmallin kehittämistä jatketaan koulutuksen ja laatutyön avulla. Liitto osallistuu yhteiskunnassa meneillään olevaan keskusteluun ja arviointiin turvakotien määrällisestä ja laadullisesta kehittämisestä. Turvakotitoiminta täyttää 30 vuotta. Vaiettu naiseus -hankkeelle haetaan jatkoksi juurruttamis- ja levittämishanketta.

Lapsityössä kehitetään lähinnä vauvojen ja pienten lasten kanssa tehtävää työtä. Yhdistysten lapsityön tehtävää suhteessa alueen muihin lapsille suunnattuihin palveluihin on tarpeen arvioida yhdistyksittäin. Uutta hanketta haetaan väkivaltaa kokeneiden ja käyttäneiden nuorten auttamiseen ja heidän osallisuutensa vahvistamiseen.

Liiton ja jäsenyhdistysten palveluita on jatkuvasti tarkkailtava ja arvioitava suhteessa yleishyödyllisyyteen, elinkeinotoimintaan, veropolitiikkaan, Paras-hankkeen tuloksiin ja RAY:n linjauksiin. Mitä ovat yleishyödylliset, järjestölähtöiset palvelut liitossa ja yhdistyksissä? Liiton yhteisissä tilaisuuksissa, puheenjohtajien ja toiminnanjohtajien kanssa hankitaan tietoa palvelujen tuotantotavoista ja valmistaudutaan toimintaympäristön muutosten aiheuttamiin seurauksiin. Siten kansalaisjärjestön rakenne ja vapaaehtoistyön sisältö vahvistuvat.

Raskaana olevien päihdeongelmaisten naisten ja vauvaperheiden vapaaehtoisuuteen perustuvan hoitojärjestelmän pysyvä rahoitus on vaikuttamistoiminnan tavoite. Hoitojärjestelmää kehitetään sisällöllisesti muun muassa laadun auditoinnilla ja koulutuksen keinoilla. Naisten selviytymistä perheväkivallasta vahvistetaan kansalaistoimintalähtöisesti yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa. Matalan kynnyksen toimintamuotoja, läheisverkostojen vahvistamista ja vertaistoimintaa kehitetään ja näiden vaikutuksia naisten osallisuuden vahvistumiseen tutkitaan.

Liitteet

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistykset vuonna 2007 kotipaikkakuntineen ja perustamisvuosineen

Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry, Lappeenranta, 1996
 Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Kauhajoki, 2003
 Helsingin ensikoti ry, Helsinki, 1936
 Kaapatut Lapset ry, Helsinki, 1997
 Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry, Hämeenlinna, 1997
 Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry, Jyväskylä, 1946
 Kokkolan ensi- ja turvakoti ry, Kokkola, 1999
 Kuopion Ensikotiyhdistys ry, Kuopio, 1946
 Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Kotka, 1946
 Lahden ensi- ja turvakoti ry, Lahti, 1946
 Lapin ensi- ja turvakoti ry, Rovaniemi, 1953
 Lapsen Kengissä ry, Joroinen, 1996
 Naisen Apu Espoossa ry, Espoo, 1979
 Oulun ensi- ja turvakoti ry, Oulu, 1945
 Pienperheyhdistys ry, Helsinki, 1968
 Pohjois-Karjalan ensikoti ry, Outokumpu, 1959
 Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Pori, 1945
 Pääkaupungin Turvakoti ry, Helsinki, 1978
 Raahen ensi- ja turvakoti ry, Raahen, 1987
 Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry, Helsinki, 1990
 Tampereen ensi- ja turvakoti ry, Tampere, 1945
 Turun ensi- ja turvakoti ry, Turku, 1945
 Vaasan ensi- ja turvakoti – Vasa mödra och skyddshem ry, Vaasa, 1947
 Vantaan Turvakoti – Vanda Skyddshem ry, Vantaa, 1978
 VIOLA - väkivallasta vapaaksi ry, Mikkeli, 1999
 Vuoksenlaakson Ensi- ja turvakoti ry, Imatra, 1948
 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Iisalmi, 1998
 Äidit irti synnyttymasennuksesta ÄIMÄ ry, Vantaa, 1998

Liittohallitus

Puheenjohtaja:

erikoissairaanhoitaja Virpa Puisto, Turku

Varapuheenjohtaja:

OTK Katriina Hämäläinen, Helsinki

Jäsenet:

toiminnanjohtaja Virpi Dufva, Helsinki
 ylihoitaja Tuula Ervelius, Oulu
 pääluottamusmies Margit Isomäki, Vaasa
 kuvataiteen opettaja Ulla Koskinen-Laine, Lahti
 sairaalateologi Raija Kotilainen, Mikkeli
 erikoissairaanhoitaja Helena Norvapalo, Rovaniemi
 sosiaalisihiteeri Sisko Seppälä, Kotka
 toiminnanjohtaja Anita Rimpilä-Mykkänen, Kuopio
varajäsenet
 kansanedustaja Susanna Huovinen, Jyväskylä
 johtava sosiaalityöntekijä Tarja Jokinen, Helsinki
 sairaanhoidtaja Ulla Pullola, Hämeenlinna

Henkilöstö

kehittämisspäällikkö Maarit Andersson
 vauvaperhetyöntekijä Sari Hellstén
 suunnittelija Antti Heikkinen (16.4. alkaen)
 suunnittelija Tanja Henttonen
 kriisityöntekijä Sirpa Hopiavuori
 projektipäällikkö Riitta Hyytinen
 toimistosihiteeri Kirsi Jääskeläinen
 kehittämisspäällikkö Susanna Kalavainen
 talouspäällikkö Kirsti Kaleva
 toimitusjohtaja Ritva Karinsalo
 projektipäällikkö Eija Kettunen (10.3. asti)
 toimistonhoitaja Tarja Kilpinen
 ryhmätyön suunnittelija Juha Kilpiä (31.8. asti)
 suunnittelija Marianne Kuorelahti
 johtaja Sinikka Kuosmanen
 kriisityöntekijä Visa Kuusikallio (19.11. alkaen)
 toimitussihiteeri Kirsti Käkelä (31.5.2007 asti)
 järjestöpäällikkö Riitta Lampelto
 toimitussihiteeri Essi Lehtinen (5.3. alkaen)
 projektipäällikkö Erja Lohtander
 toiminnanohjaaja Tarja Moilanen

projektityöntekijä Eeva Myllys (17.9. alkaen)
 kehittämisspäällikkö Helena Niemi
 kehittämisspäällikkö Auli Ojuri
 kehittämisspäällikkö Mikko Oranen
 kriisityöntekijä Antti Palmu (30.9. asti)
 kehittämisspäällikkö Jussi Pulli
 kriisityöntekijä Ari Pusa
 emäntä Tuula Pääläinen
 kriisityöntekijä Merja Rankinen (24.9. alkaen)
 projektityöntekijä Päivi Rapo (vuorotteluvapaasijaisuus)
 tiedottaja Mikko Savelainen
 projektsihiteeri Riitta Savolainen
 vauvaperhetyöntekijä Leena Sjöberg
 emäntä Raija Tauriainen
 vauvaperhetyöntekijä Miika Tervo
 taloussihiteeri Sari Timperi
 toimitussihiteeri Ulli Toiviainen
 keittäjä Aino Tuukkanen
 projektipäällikkö Hannele Törrönen (vuorotteluvapaalla 28.5.–25.8.)
 projektipäällikkö Eeva-Kaarina Veijalainen (1.3. alkaen)

Toimikunnat 2007

Kotona tehtävän lastensuojelun perhetyön toimikunta

puheenjohtaja, liittohallituksen varajäsen Ulla Pullola, Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry
erikoistutkija Kaija Hänninen, Stakes
toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
projektipäällikkö Eija Kettunen, Ensi- ja turvakotien liitto ry/Tosi-projekti
vastaava sosiaalityöntekijä Liisa Korhonen, Pääkaupungin Turvakoti ry
toiminnanjohtaja Marjo-Riitta Koskimies, Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry
lehtori Alli Rinne, Lahden ensi- ja turvakoti ry
sihteeri, kehittämisspäällikkö Helena Niemi, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Väkivaltatyön toimikunta

puheenjohtaja, liittohallituksen varapuheenjohtaja Katriina Hämäläinen, Pääkaupungin Turvakoti ry
varapuheenjohtaja, toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
toiminnanjohtaja Sirkku Mehtola, VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry
toiminnanjohtaja Eija Paloheimo, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry
projektipäällikkö Hannele Törrönen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Auli Ojuri, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Mikko Oranen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Jussi Pulli, Ensi- ja turvakotien liitto ry
lasten ja nuorten psykologi Eija Keränen, Pääkaupungin Turvakoti ry
esimies Ritva Tistelgren, Lahden ensi- ja turvakoti ry
Jussi-työntekijä Timo Aarnivala, Turun ensi- ja turvakoti ry

Ohjausryhmät

Alma-keskuksen johtoryhmä

puheenjohtaja, toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
talouspäällikkö Kirsti Kaleva, Ensi- ja turvakotien liitto ry
lastensuojelupalveluiden johtaja Pirkko Saartio, Pelastakaa Lapset ry
toimialajohtaja Nina Hoven-Korpela, Folkhälsan Samfundet rf
sihteeri, Alma-keskuksen johtaja Sinikka Kuosmanen, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Alma-keskuksen asiantuntijaryhmä

puheenjohtaja, kehittämisspäällikkö Susanna Kalavainen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
psykologi Kaisa Tervonen-Arnkil, Pelastakaa Lapset ry
LKT Tytti Kallio, Samfundet Folkhälsan rf
sihteeri, Alma-keskuksen johtaja Sinikka Kuosmanen, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Miesten keskuksen johtoryhmä

puheenjohtaja, toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Jussi Pulli, Ensi- ja turvakotien liitto ry
toimitusjohtaja Lasse Murto, A-kliniikkasäätiö
johtaja Outi Ruishalme, Suomen Mielenterveysseura
toimitusjohtaja Hannu Puttonen, Y-Säätiö
sihteeri, toimistos sihteeri Kirsi Jääskeläinen, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Pidä kiinni -projektin johtoryhmä

puheenjohtaja, toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Maarit Andersson, Ensi- ja turvakotien liitto ry
toiminnanjohtaja Eija Paloheimo, Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry
puheenjohtaja Eeva Immonen, Lapsen Kengissä ry
toiminnanjohtaja Maija Jäntti, Turun ensi- ja turvakoti ry
toiminnanjohtaja Marita Loukiaainen, Kokkolan ensi- ja turvakoti ry
johtaja Marketta Kolari, Ensikoti Pihla, Kuopion Ensikotiyhdistys ry
projektisuunnittelija Marianne Kuorelahti, Ensi- ja turvakotien liitto ry
toiminnanjohtaja Kirsi-Maria Manninen, Helsingin ensikoti ry
toiminnanjohtaja Pirjo Kairakari, Lapin ensi- ja turvakoti ry
projektipäällikkö Riitta Hyytinen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
sihteeri, projektsihteeri Riitta Savolainen, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Totisesti toisenlainen elämä – TOSI -projektin johtoryhmä

puheenjohtaja, hallituksen puheenjohtaja Virpa Puisto, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Maarit Andersson, Ensi- ja turvakotien liitto ry
suunnittelija Taina Heino, Tyynelän kuntoutus- ja kehittämisskeskus
toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
projektipäällikkö Eija Kettunen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
keräysjohtaja Kalle Kuusimäki, Kirkkopalvelut ry
johtaja Ilkka Mattila, Kirkkopalvelut ry
johtaja Seppo Lusikka, Kirkkohallitus
ylihoitaja Sirkka Paavilainen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
johtaja Seppo Sulko, Tyynelän kuntoutus- ja kehittämisskeskus
projektipäällikkö Eeva-Kaarina Veijalainen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
projektipäällikkö Anne Viljanen, Kirkkopalvelut ry

Vaiettu naiseus -projektin ohjausryhmä

puheenjohtaja, hallituksen puheenjohtaja Virpa Puisto, Ensi- ja turvakotien liitto ry
puheenjohtaja Katriina Hämäläinen, Pääkaupungin Turvakoti ry
toiminnanjohtaja Sari Laaksonen, Pääkaupungin Turvakoti ry
toiminnanjohtaja Marjo-Riitta Koskimies, Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry
toiminnanjohtaja Arja Saarinen, Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry
toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Auli Ojuri, Ensi- ja turvakotien liitto ry
sihteeri, projektipäällikkö Hannele Törrönen, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Vauvana elämä alkaa -projektin ohjausryhmä

puheenjohtaja, liittohallituksen jäsen Tuula Ervelius, Oulun ensi- ja turvakoti ry
johtaja Heli Heinjoki, Helsingin ensikoti ry
toiminnanjohtaja Marita Loukiaainen, Kokkolan ensi- ja turvakoti ry
toiminnanjohtaja Marja Keto, Lahden ensi- ja turvakoti ry
toiminnanjohtaja Arja Sutela, Oulun ensi- ja turvakoti ry
toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Maarit Andersson, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Susanna Kalavainen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
kehittämisspäällikkö Mikko Oranen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
Alma-keskuksen johtaja Sinikka Kuosmanen, Ensi- ja turvakotien liitto ry
projektipäällikkö Erja Lohtander, Ensi- ja turvakotien liitto ry
sihteeri, suunnittelija Tanja Henttonen, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Äiti-lapsityön kehittäminen vankilassa -projektin ohjausryhmä

puheenjohtaja, toimitusjohtaja Ritva Karinsalo, Ensi- ja turvakotien liitto ry
johtaja Kaisa Tammi-Moilanen, Vanajan vankila
apulaisjohtaja Susanna Schugk, Hämeenlinnan vankila
erikoissuunnittelija Karoliina Taruvuori, Riihimäen vankila/sijoittajaysikkö
vankeinhoidon esimies Leena Salomäki, Hämeenlinnan vankila
kehittämisspäällikkö Maarit Suomela, Kriminaalihuollon tukisäätiö
apulaisjohtaja Ulla Lehtinen, Kriminaalihuoltolaitos/Riihimäki
suunnittelija Mervi Janhunen, Pikassos
tutkija Rosi Enroos, Tampereen yliopisto
kehittämisspäällikkö Maarit Andersson, Ensi- ja turvakotien liitto ry
sihteeri, kehittämisspäällikkö Susanna Kalavainen, Ensi- ja turvakotien liitto ry